

Na osnovu člana 16. stav 4. Zakona o Vladi Zeničko-dobojskog kantona – Prečišćeni tekst („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona”, broj: 7/10) na prijedlog Ministarstva za rad, socijalnu politiku i izbjeglice, Vlada Zeničko-dobojskog kantona na 29. sjednici, održanoj dana 02.10.2015. godine, d o n o s i

ZAKLJUČAK

I.

Prihvata se Informacija o dostignutom stanju u oblastima socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom u 2014. godini.

II.

Informacija iz tačke I. ovog zaključka upućuje se u dalju skupštinsku proceduru.

III.

Zaključak stupa na snagu danom donošenja.

Broj: 02-_____/15.
Datum, 02.10.2015. godine
Z e n i c a

PREMIJER

Miralem Galijašević

DOSTAVLJENO:

1x Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice,
1x Stručna služba Skupštine,
1x a/a.

O b r a z l o Ź e n j e

Programom rada Vlade i Skupštine Zeničko-dobojskog kantona za 2015.godinu kao pogramski zadatak Ministarstva za rad, socijalnu politiku i izbjeglice predviđeno je razmatranje Informacije o dostignutom stanju u oblastima socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom u 2014. godini.

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice je sačinilo ovu Informaciju i ista je sastavni dio obrazloženja ovog prijedloga Zaključka.

U informaciji je realno predloženo dostignuto stanje, dati uporedni podaci za predhodnu godinu i navedena problematika u oblastima socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom. Stoga predlažemo Vladi da donese zaključak o prihvatanju ove Informacije.

Zenica, 10. septembar 2015. godine.

I N F O R M A C I J A

*o dostignutom stanju u oblastima socijalne zaštite, zaštite
civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom u 2014. godini*

Zenica, septembar 2015. godine

S A D R Ź A J:

1. UVOD	3
2. DJELATNOST I ZAKONSKA REGULATIVA U SOCIJALNOJ ZAŠTITI	3
3. OBLAST SOCIJALNE ZAŠTITE.....	6
3.1. Prava iz socijalne zaštite	6
3.1.1. Stalna novčana pomoć.....	6
3.1.2. Privremena i jednokratna novčana pomoć	8
3.1.3. Novčna naknada za pomoć i njegu od strane drugog lica	9
3.1.4. Osposobljavanje za samostalan život i rad.....	9
3.1.5. Smještaj u drugu porodicu.....	11
3.1.6. Smještaj u ustanove socijalne zaštite	12
3.1.7. Kućna njega i pomoć u kući.	19
3.2. Osvrt na primjenu Federalnog Zakona u odnosu na ostvarivanje prava lica sa invaliditetom Zeničko-dobojskog kantona	19
3.3. Društvena integracija i dnevno zbrinjavanje djece i odraslih lica sa posebnim potrebama...	21
4. OBLAST ZAŠTITE CIVILNIH ŽRTAVA RATA	22
5. OBLAST ZAŠTITE PORODICE SA DJECOM	26
5.1. Dodatak na djecu	26
5.2. Naknada umjesto plaće ženi-majci u radnom odnosu, za vrijeme dok odustvuje sa posla za vrijeme trudnoće, porođaja i njege djeteta.....	28
5.3. Zaštita nezaposlenih porodilja.....	30
6. OSTALI OBLICI SOCIJALNE ZAŠTITE I ZAŠTITE PORODICE SA DJECOM	33
6.1. Drugi oblici socijalne zaštite (su)finansirani iz kantonalnog Budžeta	33
6.1.2. Sufinansiranje Projekta „Sigurna kuća za žene žrtve nasilja u porodici i zajednici sa područja općina Zeničko-dobojskog kantona“, Udruženje „Medica“ Zenica.....	33
6.1.3. Pomoć za javne-humanitarne kuhinje	33
6.1.4. Pomoć za potrebe i intervencije socijalno zaštitnog karaktera	34
6.2. Zdravstvena zaštita.....	34
6.3. Podrška udruženjima	35
6.5. Obilježavanje „Dječije nedjelje“	35
6.6. Osnivanje Javne ustanove Centar za djecu i odrasle osobe s posebnim potrebama Zeničko- dobojskog kantona.....	35
6.7. Druga prava socijalne zaštite koje se finansiraju iz budžeta općina iz Zeničko-dobojskog kantona	36
6.8. Nadzor nad stručnim radom i utroška budžetskih sredstava	36
7. ZAKLJUČNA RAZMATRANJA	36

1. UVOD

Dokument „Informacija o dostignutom stanju u oblastima socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom u 2014. godini“ (u daljem tekstu: *Informacija*) izrađen je u skladu sa Programom rada Vlade i Skupštine Zeničko-dobojskog kantona za 2015. godinu.

Cilj ove Informacija je da pokaže podatke o postignutim rezultatima i o tekućoj problematici u oblasti socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom na području Zeničko-dobojskog kantona.

Informacija je izrađena na osnovu podataka i trebovanja centara za socijalni rad i nadležnih općinskih službi socijalne zaštite iz Zeničko-dobojskog kantona, podataka o doznačenim sredstvima od strane Ministarstva za rad, socijalnu politiku i izbjeglice (u daljem tekstu: *Ministarstvo*), te podataka Zavoda za statistiku Federacije BiH.

Ovaj dokument predstavlja sveobuhvatnu analizu ostvarenih prava iz Zakona o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti porodice sa djecom („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 13/07 i 13/11, - u daljem tekstu: *Kantonalni zakon*) i drugih poduzetih aktivnosti ovog Ministarstva, saradnji sa relevantnim institucijama/ ustanovama i organizacijama civilnog društva za period januar – decembar 2014. godine.

U skladu sa osnovnim programskim ciljevima, Ministarstvo je provodilo sljedeće:

- osiguranje pretpostavki za neometanu primjenu Kantonalnog zakona za oko 36.000 korisnika prava iz socijalne zaštite, ali i određene intervencije socijalno-zaštitnog karaktera u 2014. godini;
- aktivnosti na izradi strateških planova za djecu bez roditeljskog staranja i osobe sa invaliditetom, koje su zasnovane na federalnim dokumentima i do sada stečenim iskustvima i praksi na području Zeničko-dobojskog kantona;
- aktivnosti na unaprijeđenje sistema zaštite osoba sa posebnim potrebama na području Zeničko-dobojskog kantona sa ciljem osnivanja ustanove za dnevni boravak i aktivnosti dnevnog zbrinjavanja na nivou Kantona, tako da bi se iskoristili postojeći materijalno-tehnički i kadrovski kapaciteti te dosadašnja pozitivna iskustva iz prakse;
- aktivnosti na poboljšanju uslova za smještaj djece bez roditeljskog staranja, odraslih osoba bez porodičnog staranja i žrtava nasilja u porodici i zajednici;
- aktivnosti vezano za odabir i (su)finansiranje projekata za obilježavanje Dječije nedjelje;
- aktivnosti unapređenje kontinuiranog nadzora nad provođenjem zakona, drugih propisa i općih akata Kantona i nadzora nad stručnim radom ustanova koje osniva Općina odnosno Kanton;
- izdavanje instrukcija i drugih podzakonskih akata, te izvršavanje kontrole namjenskog trošenja sredstava namjenjenih za ostvarivanje socijalnih prava finansiranih iz Budžeta kantona.

2. DJELATNOST I ZAKONSKA REGULATIVA U SOCIJALNOJ ZAŠTITI

U skladu sa članom 2. Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, Federacija i kantoni su nadležni, između ostalog, za jamčenje i provođenje ljudskih prava i socijalnu politiku. Socijalna politika je organizovana djelatnost države i drugih društvenih subjekata koja za cilj ima: prevladavanje socijalnih rizika, pomoć siromašnim i socijalno isključenim pojedincima i socijalnim skupinama, izjednačavanje životnih šansi, te općenito unapređivanje socijalne dobrobiti građana.

Prema Kantonalnom zakonu, socijalna zaštita je organizovana djelatnost u Federaciji, Kantonu i Općini, koja je usmjerena na osiguranje socijalne sigurnosti građana i njihovih porodica koji se nalaze u stanju socijalne potrebe. Kantonalni zakon također propisuje da se socijalna zaštita djeteta, u skladu sa odredbama Konvencije o pravima djeteta, ostvaruje u najboljem interesu djeteta. S tim u vezi, socijalna zaštita predstavlja djelatnost od posebnog društvenog značaja.

Socijalna zaštita porodice i njenih članova i građana pojedinaca ostvaruje se otkrivanjem i umanjavanjem, odnosno otklanjanjem posljedica i uzroka koji dovode do stanja socijalne potrebe, te sticanjem određenih prava iz ove oblasti. U tom smislu, socijalnom potrebom smatra se trajno ili privremeno stanje u kome se nađe građanin ili njegova porodica bez svoje krivice, prouzrokovane usljed ratnih događaja, elementarnih nesreća općih ekonomskih kriza ili psihofizičkog stanja pojedinca, koje ne mogu otkloniti bez pomoći uže ili šire društvene zajednice.

Na nivou Federacije BiH propisana su osnovna prava iz oblasti socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom, s tim da su kantoni obavezni da donesu kantonalne zakone i podzakonska akta, te da prava iz ove oblasti bliže urede prema svojim potrebama i mogućnostima. Stoga imamo različito uređenje prava iz oblasti socijalne zaštite i zaštite porodice sa djecom, odnosno neujednačenost ovih prava na području Federacije. Također, na temelju zakonskih ovlaštenja i općine imaju mogućnost i obavezu dodatnog djelovanja na prevenciji stanja socijalne potrebe, odnosno proširivanja obima i sadržaja prava iz oblasti socijalne zaštite.

Djelatnost socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom obavljaju ustanove socijalne zaštite i općinske službe za upravu. Također, Federalnim Zakonom o osnovama socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“, broj: 36/99, 54/04, 39/06, 14/09) propisano je da djelatnost socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom mogu obavljati i humanitarne organizacije, udruženja građana, vjerske zajednice i organizacije.

Obzirom da su država i entiteta obavezni da izvrše usklađivanje postojećih propisa sa međunarodnim konvencijama i europskim standardima, nadležno Federalno ministarstvo rada i socijalne politike je pokrenulo niz aktivnosti na unapređenju zakonske regulative i razvojnih i strateških dokumenata. Ciljevi su uspostava efikasnog, održivog i pravednog sistema, sa posebnim naglaskom na obezbjeđenje minimuma socijalne sigurnosti pojedinaca i njihovih porodica. S tim u vezi uspostavljen je set novih zakonskih rješenja koji su dijelom upućeni u dalje procedure, a to su: Zakon o socijalnoj zaštiti, Zakon o zaštiti porodice sa djecom, Zakon o zaštiti osoba s invaliditetom, Zakon o zaštiti civilnih žrtava rata i Zakon o hraniteljstvu.

Na nivou države i Federacije BiH su uspostavljeni sljedeći razvojni i strateški dokumenti: Politika zaštite djece bez roditeljskog staranja i obitelji pod rizikom od razdvajanja u Bosni i Hercegovini (2006-2016) i Akcioni plan za provedbu navedenog dokumenta za period 2013-2014. godine, Politika u oblasti invalidnosti u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik BiH“, broj 76/08), Strategija za izjednačavanje mogućnosti za osobe sa invaliditetom u Federaciji Bosne i Hercegovine 2011-2015. godine, Politika za unapređenje ranog rasta i razvoja djece u Federaciji BiH; Strateški plan za unapređenje ranog rasta i razvoja djece u Federaciji BiH za period od 2013. do 2017. godine; Strategija za prevenciju i borbu protiv nasilja nad djecom u BiH (2012-2015) („Sl. glasnik Bosne i Hercegovine“, broj: 38/13); Strategija za prevenciju i borbu protiv nasilja u porodici Federacije BiH (2013-2015); Smjernice za postupanje u slučaju nasilja nad djecom u BiH („Sl. glasnik Bosne i Hercegovine“, broj: 56/13); Smjernice za poboljšanje položaja romske djece u BiH („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“, broj: 101/13); Strategija deinstitutionalizacije i transformacije ustanova socijalne zaštite FBiH (2014-2016); Pravilnik o standardima za rad i pružanje usluga u ustanovama socijalne zaštite u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, broj 15/13), Plan razvoja

službi “Stanovanje u zajednici uz podršku” u Federaciji Bosne i Hercegovine i Nacrt javne politike o hraniteljstvu FBiH.

Ministarstvo aktivno participira u pripremi Javne politike za zaštitu porodice sa djecom FBiH, te je dalo svoj doprinos u pripremi Akcionog plana za provedbu Strategije deinstitucionalizacije i transformacije ustanova socijalne zaštite FBiH. Također, Ministarstvo kontinuirano sarađuje sa Federalnim ministarstvom rada i socijalne politike i drugim nadležnim ministarstvima sa kantonalnog, entitetskog i državnog nivoa.

U 2014. godini, Vlada Zeničko-dobojskog kantona je prihvatila dokumente „Prijedlog mjera za provedbu dokumenta Politike zaštite djece bez roditeljskog staranja i porodica pod rizikom od razdvajanja u FBiH (2006-2016) na području Zeničko-dobojskog kantona za period 2014–2016. godine“ i „Plan transformacije JU „Dom-porodica“ Zenica za period 2014-2016.“ čime je iskazana podrška provedbi reformskih procesa na području Zeničko-dobojskog kantona.

Također, ovo Ministarstvo je uključeno i podržava pokrenute procese za uspostavu jedinstvene baze korisnika od strane nadležnog Federalnog ministarstva. Procesi podrazumijevaju unos postojećih evidencija centara za socijalni rad i nadležnih službi za socijalnu zaštitu o korisnicima prava iz socijalne zaštite i zaštite porodice sa djecom u SOTAC bazu. U SOTAC bazi se već kontinuirano ažuriraju podaci o korisnicima prava za osobe sa invaliditetom (sa 90% i 100% invaliditeta) i civilne žrtve rata te razmjenjuju između centara za socijalni rad i nadležnih službi socijalne zaštite, ovog Ministarstva i Federalnog ministarstva rada i socijalne politike.

Vezano za prirodne nepogode, tj. poplave i klizišta koji su se desile poslije maja 2014. godine Ministarstvo se aktivno uključivalo. Na prijedlog ovog Ministarstva, Vlada Zeničkog kantona je donijela Odluku o ostvarivanju pomoći za plaćanje troškova stanovanja osoba koje su usljed prirodne nesreće izmještene iz svojih domova u Zeničko-dobojskom kantonu. Postupak ostvarivanja pomoći su provodile nadležne općinske službe u saradnji sa ovim Ministarstvom. Do kraja 2014. godine, pravo na ovu pomoć ostvarila je 261 osoba, odnosno porodica, i po tom osnovu utrošena su sredstva u iznosu 71.116 KM.

S ciljem adekvatne primjene Kantonalnog zakona, Ministarstvo kontinuirano donosi podzakonske akte: pravilnike, uputstva, instrukcije i odluke. U toku 2014. godine su doneseni sljedeći podzakonski akti u ovoj oblasti:

- Pravilnik o načinu ostvarivanja prava na novčanu pomoć socijalno intervenirajućeg karaktera za lica koja se nalaze u stanju socijalne pomoći, broj: 02-14-3163-2/14 od 14.02.2014. godine;
- Uputstvo o načinu utvrđivanja i trebovanja novčanih naknada korisnicima prava iz socijalne zaštite i zaštite porodice sa djecom, broj: 09-35-1987/14 od 27.01.2014. godine;
- Uputstvo o načinu utvrđivanja i trebovanja novčanih naknada korisnicima prava iz socijalne zaštite i zaštite porodice sa djecom, broj: 09-35-1987-1/14 od 19.02.2014. godine;
- Instrukciju o provođenju postupka revizije rješenja o priznavanju prava na dodatak na djecu, broj: 09-35-27117-1/13 od 13.10.2014. godine.

U skladu sa Kantonalnim zakonom, lica i porodice mogu ostvariti osnovna prava prikazana u tabeli br. 1:

Tabela br. 1

Prava iz socijalne zaštite:	Prava civilnih žrtava rata:	Prava porodice sa djecom:
a) novčana i druga materijalna pomoć (<i>stalna novčana pomoć</i> ;	a) lična invalidnina ili mjesečno lično novčano primanje;	a) dodatak na djecu;

<i>jednokratna, privremena, pomoć u naturi i dr.)</i>		
b) novčana naknada za pomoć i njegu od drugog lica	b) dodatak za njegu i pomoć od strane drugog lica;	b) naknada umjesto plaće ženi-majci u radnom odnosu, za vrijeme dok odsustvuje sa posla radi trudnoće, porođaja i njege djeteta;
c) osposobljavanje za život i rad;	c) ortopedski dodatak;	c) novčana pomoć za vrijeme trudnoće i porođaja žene majke koja nije u radnom odnosu;
d) smještaj u drugu porodicu;	porodična invalidnina i dr.	d) jednokratna pomoć za opremu novorođenog djeteta;
e) smještaj u ustanove socijalne zaštite;		e) pomoć u prehrani djeteta do šest mjeseci i dodatna ishrana za majke – dojilje
f) privremeni smještaj i zbrinjavanje u sigurnoj kući		

Detaljniji osvrt na rad i do sada ostvarene rezultate u oblastima socijalne zaštite sa akcentom na ostvarena prava korisnika po oblastima socijalne zaštite, prezentiran je u nastavku Informacije.

3. OBLAST SOCIJALNE ZAŠTITE

3.1. Prava iz socijalne zaštite

3.1.1. Stalna novčana pomoć

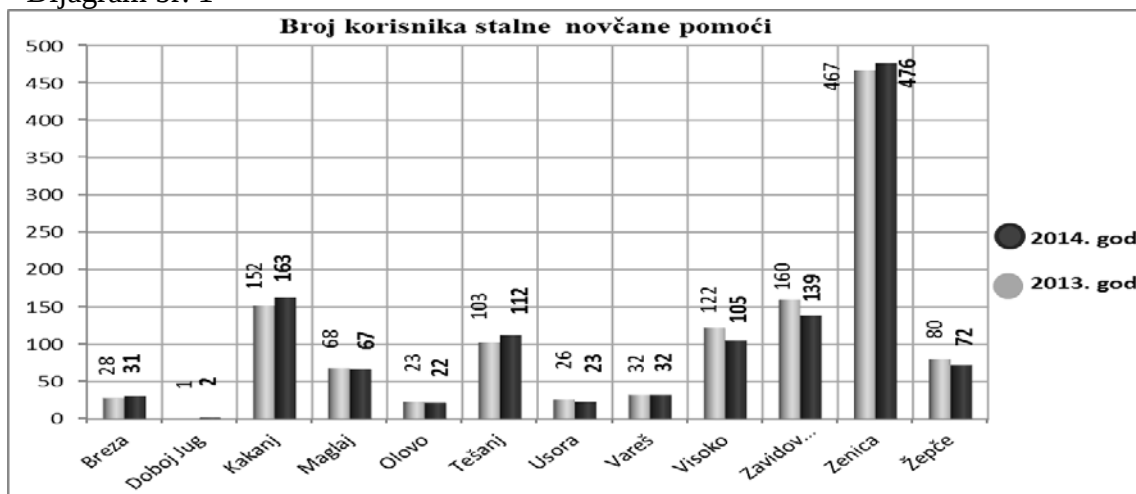
Prema Kantonalnom zakonu pravo na stalnu novčanu pomoć mogu ostvariti lica i porodice koje su nesposobne za rad, odnosno spriječene u ostvarivanju prava na rad, koje nemaju dovoljno prihoda za izdržavanje i koje nemaju članove porodice koji su po zakonu obavezni da ih izdržavaju ili ako ih imaju da ta lica nisu u mogućnosti da izvršavaju obavezu izdržavanja.

Pravo na stalnu novčanu pomoć u toku 2014. godine ostvarilo je 1.244 korisnika. Prema Kantonalnom zakonu stalna novčana pomoć se finansira u obimu 60% potrebnih sredstava iz Budžeta Kantona, a 40% iz Budžeta općina/Grada, tako da su za ovaj period iz Budžeta Kantona izdvojena sredstva u iznosu od 1.158.466,65 KM.

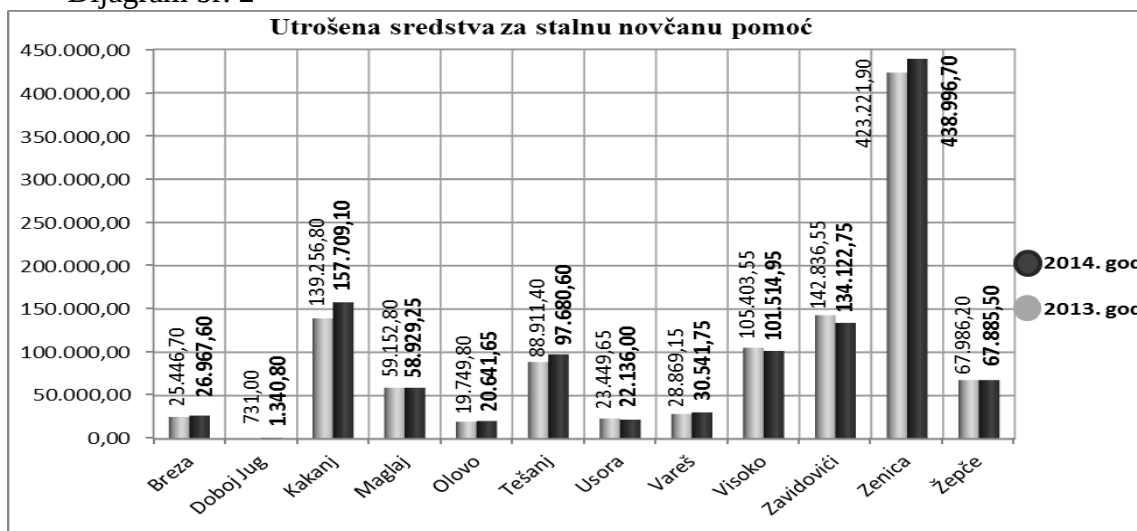
Upoređivanjem stanja sa podacima iz 2013. godine, kada je ovo pravo ostvarivalo 1.262 korisnika i iz Budžeta Kantona utrošeno 1.125.015,50 KM, možemo konstatovati da je do kraja 2014. godini došlo do smanjenja za 18 korisnika i većeg izdvajanja finansijskih sredstava za 2,97%. Utrošena su veća finansijska sredstva jer su naknade usklađivane sa prosječnom plaćom Kantona te što su lica prije prestanka prava ostvarivala pomoć veći broj mjeseci u ovoj godini.

Više informacija je dato u dijagramima br. 1 i 2 u kojima su prikazani brojevi pokazatelji o korisnicima po općinama Zeničko-dobojskog kantona, kao i utrošak dijela finansijskih sredstava koja su isplaćena samo iz Budžeta kantona.

Dijagram br. 1

Dijagram br. 2

U zavisnosti od broja članova domaćinstva ukupni iznosi stalne novčane pomoći isplaćivani su u iznosima od 124,25 KM do 168,10 KM, što je detaljnije propisano u donesenim Uputstvima o načinu utvrđivanja i trebovanja novčanih naknada korisnicima prava iz socijalne zaštite i zaštite porodice sa djecom.

U skladu sa odlukama grada Zenice i općine Usora tokom 2014. godine finansirano je pravo na stalnu novčanu pomoć pod povoljnijim uslovima. U gradu Zenica ovo pravo ostvarivalo je oko 273 korisnika u iznosu pomoći 93,66 KM, dok je u općini Usora pravo ostvarivalo 18 korisnika u iznosima pomoći od 75 KM i 100 KM.

Pravo na druge materijalne pomoć korisnici stalne novčane pomoći ostvarivali su u gradu Zenica, i to: pravo na subvenciju grijanja ili ogreva za 743 korisnika i pomoć u školskom priboru za 266 djece korisnika pomoći te u općini Tešanj pravo na subvenciju grijanja ili ogreva za 110 korisnika.

Također, u skladu sa članom II Odluke Vlade Federacije BiH o subvencioniranju potrošnje električne energije broj 754/2011 od 19.07.2011. godine, svi korisnici stalne novčane pomoći sa područja Zeničko-dobojskog kantona ostvarivali su pravo na subvenciju električne.

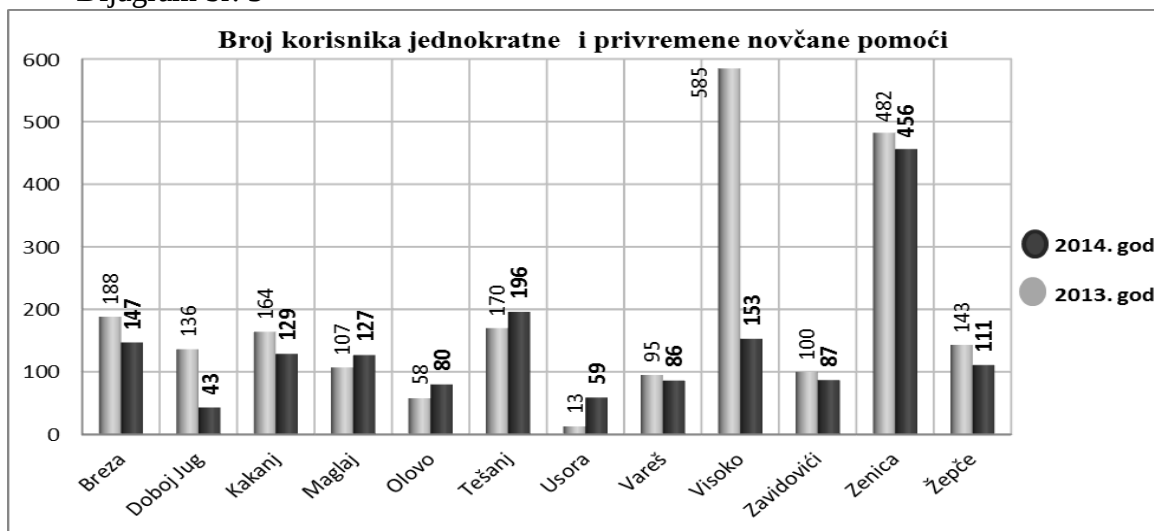
3.1.2. Privremena i jednokratna novčana pomoć

Privremena i jednokratna novčana pomoć priznaje se licima ili porodicama koje se nađu u stanju socijalne potrebe usljed okolnosti propisanih Kantonalnim zakonom. Ova socijalna prava su se u praksi afirmisala kao veoma efikasna sa ciljem ublažavanja ili otklanjanja nastalog stanja socijalne potrebe, što je u skladu sa načelom blagovremenosti i efikasnosti.

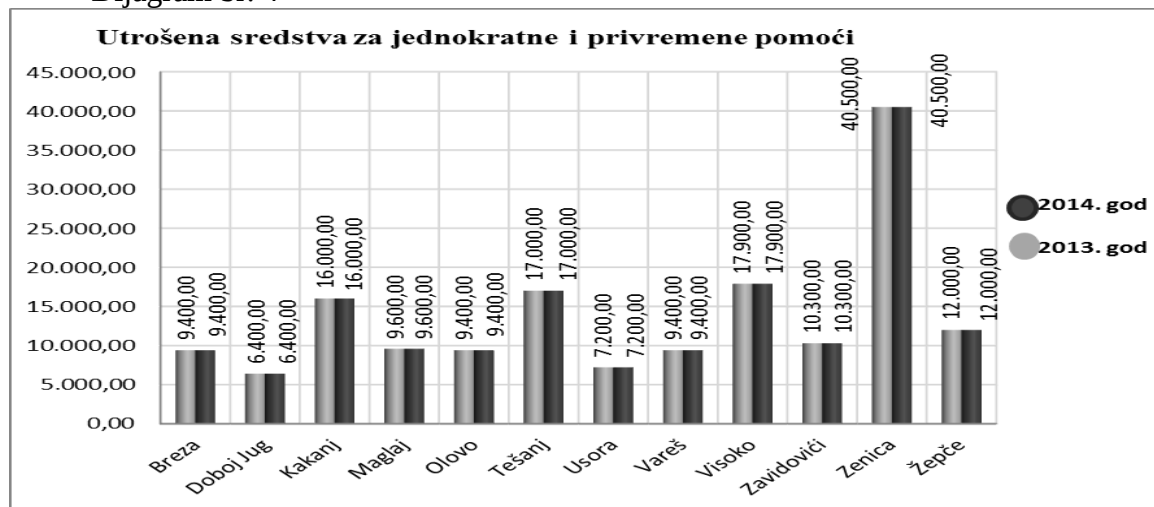
Putem centara za socijalni rad i nadležnih općinskih službi za oblast socijalne zaštite ovo pravo je tokom 2014. godine na području Kantona ostvarilo 1.674 korisnika, dok je u 2013. godini ovo pravo ostvarivalo 1.850 korisnika. Navedeni podaci ukazuju da je u 2014. godini došlo je do smanjenja za 176 korisnika ovog prava. Ovo smanjenje je uzrokovano kašnjenjem uplata sredstava za ove svrhe iz Budžeta Kantona i zbog potrebe da se usljed teške socijalno-ekonomske i/ili zdravstvene situaciju licima ili porodicama dodjele veći iznosi pomoći.

U svrhu privremene i jednokratne novčane pomoći centrima za socijalni rad i nadležnim općinskim službama socijalne zaštite u osam mjesečnih rata odobren je iznos od 165.100 KM, a do kraja 2014. godini doznačeno je 5 rata. Iznos jednokratne pomoći je dodjeljivan od 30 do 200 KM, a privremene od 100 KM do 400 KM. Više podataka o broju korisnika i utrošenim sredstvima po općinama Zeničko-dobojskog kantona prikazano je u dijagramima br. 3 i br. 4.

Dijagram br. 3

Dijagram br. 4

Također, u skladu sa općinskim odlukama putem centara za socijalni rad ili službi socijalne zaštite za korisnike privremene i jednokratne novčane pomoći sredstva su izdvajale općine: Zenica za 218 korisnika, Tešanj za 1132 korisnika, Žepče za 182 korisnika i Visoko za 472 korisnika.

3.1.3. Novčna naknada za pomoć i njegu od strane drugog lica

Na kraju izvještajnog perioda ovo pravo je ostvarivalo 1.415 korisnika, za što je iz Budžeta kantona utrošeno 2.191.157,95 KM, dok je tokom 2013. godine za finansiranje ovog prava za 1.606 korisnika iz Budžeta kantona utrošeno 2.285.086 KM. Navedeni podaci ukazuju da je u 2014. godini došlo je do smanjenja za 191 korisnika ovog prava.

U Zeničko-dobojskom kantonu, ovo pravo ostvaruju lica sa invaliditetom od 100% ili 90% tjelesnog oštećenja, ukoliko im je nalazom i mišljenjem Instituta za medicinsko vještačenje utvrđena potreba za dodatkom za njegu i pomoć drugog lica nakon 65. godine života.

Obzirom da je Rješenjem Ustavnog suda kojim je utvrđeno da je relevantna odredba Federalnog zakona prestala da važi 22.01.2014. godine, na prijedlog ovog Ministarstva, Vlada Zeničko-dobojskog kantona je utvrdila Prijedlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti porodice sa djecom Zeničko-dobojskog kantona, te je isti uputila u skupštinsku proceduru po hitnom postupku. Međutim do kraja 2014. godine na dnevnom redu Skupštine nije bio Prijedlog ovog Zakona. Zakon je usvojen na 7. sjednici Skupštine koja je održana 21.04.2015. godine. Nakon stupanja zakona na snagu, ovo pravo je ostvarivalo 1219 korisnika i sa krajem aprila te su za sve korisnike donijeta rješenja o prestanku prava, nakon čega je svim ovim korisnicima isto pravo priznato po Federalnom zakonu i nastavili su pravo ostvarivati putem Federalnog ministarstva za rad i socijalnu politiku.

Pored navedenog prava, prema Uputstvu o postupku priznavanja nadoknade troškova medicinskog vještačenja u prvom stepenu koje je doneseno od strane ovog Ministarstva u ovoj godini je finansirana i refundacija troškova medicinskog vještačenja za korisnike prava na dodatak za njegu i pomoć od drugog lica koja su imala starosnu dob 65. godina i više. Refundacija troškova medicinskog vještačenja po obradi iznose 85,41 KM a u kućnoj posjeti 128,11 KM. U 2013. godini pravo na refundaciju troškova ostvarilo je 281 korisnika, dok je u 2014. godini ovo pravo ostvarilo 274 korisnika za su utrošena sredstva u iznosu 28.834,24 KM. Sa ovoga transfera u izvještajnom periodu ukupno je utrošeno 2.219.992,19 KM. Više podataka dato je u tabeli br. 7.

3.1.4. Osposobljavanje za samostalan život i rad

Pravo na osposobljavanje za samostalan život i rad ostvaruju djeca i mlade osobe ometena u psihofizičkom razvoju:

- do navršениh 15 godina života kroz osnovno obrazovanje i odgoj u ustanovama namjenjenim djeci sa smetnjama u psihofizičkom razvoju ili u posebnim odgojnim grupama odgovarajućih ustanova za osnovno obrazovanje;
- do navršениh 18 godina života ukoliko zbog psihofizičkih sposobnosti nisu bili u stanju završiti osposobljavanje za samostalan život i rad u predviđenom roku;
- ukoliko nastavljaju osposobljavanje i rad u srednjoj školi gdje se ostvaruju stručni, posebno prilagođeni programi za obrazovanje djece sa smetnjama u fizičkom ili psihičkom razvoju;
- i poslije navršene 21. godine života, ukoliko je to pravo uspostavljeno do navršene 21. godine života.

Dijete ili mlada osoba koje se radi osposobljavanja za samostalan život i rad upućuje izvan mjesta prebivališta, odnosno boravišta, u skladu sa uslovima i kriterijima utvrđenim Kantonalnim zakonom, ima pravo na pokriće troškova smještaja, prehrane i prijevoza do obrazovne institucije u visini cijene mjesečne vozne karte za prijevoz autobusom u javnom saobraćaju, ukoliko se ne nalazi na internatskom ili porodičnom smještaju.

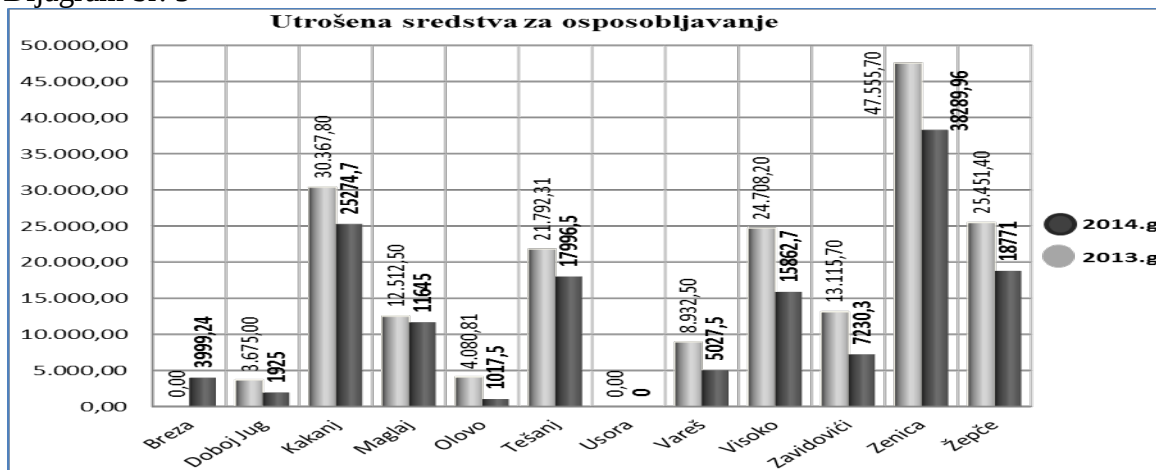
Porodice sa djecom i mladima koje koriste ovo pravo također ostvaruju prava na dječiji dodatak pod povoljnijim uslovima, te mogu ostvariti jednokratnu ili socijalno-intervenirajuću pomoć sa ciljem prevazilaženja stanja socijalne potrebe. Više o broju korisnika može se vidjeti u tabeli br. 2.

Tabela br. 2.

Redni broj	SOCIJALNE USTANOVE	OPĆINE ZENIČKO- DOBOJSKOG KANTONA													
		godina	Breza	Dobo Jug	Kakanj	Maglaj	Olovo	Tešanj	Usora	Vareš	Visoko	Zavido vići	Zenica	Žepče	UKUP NO
1	Centar za slušnu i govornu rehabilitaciju Sarajevo	2014. g	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	3
		2013. g	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	3
2	JU Centar za slijepu i slabovidnu djecu Sarajevo	2014. g	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	7	2	11
		2013. g	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	6	2	10
3	Zavod za specijalno obrazovanje i vaspitanje Mjedenica	2014. g	0	0	1	0	0	2	0	1	1	0	2	4	11
		2013. g	0	0	1	0	0	2	0	1	2	0	2	4	12
4	Centar za obrazovanje, vaspitanje i rehabilitaciju slušanja i govora Tuzla	2014. g	0	0	0	2	0	1	0	0	0	0	1	0	4
		2013. g	0	0	0	2	0	1	0	0	0	0	1	0	4
5	Đački dom Zenica	2014. g	0	0	7	2	0	3	0	0	2	2	0	0	16
		2013. g	0	0	7	2	0	3	0	1	2	2	0	0	17
UKUPNO		2014. g	0	1	8	4	1	6	0	1	4	3	11	6	45
UKUPNO		2013. g	0	1	8	4	1	6	0	2	5	3	10	6	46

Pravo na internatski smještaj u ustanovama za osposobljavanje za život i rad u 2014. godini ostvarivalo je 45 djece i mladih osoba ometenih u psiho-fizičkom razvoju a korištenje prijevoza do obrazovne institucije ostvarivalo je dvoje djece, iz Zavidovića i Visokog. Za finansiranje ovih prava iz Budžeta kantona za 2014. godinu utrošeno je 145.348,90 KM, dok je u 2013. godini iz Budžeta kantona za 46 djece utrošeno 191.957,00 KM. Više podataka može se vidjeti u dijagramu br. 5.

Dijagram br. 5

3.1.5. Smještaj u drugu porodicu

Smještaj u drugu porodicu mogu ostvariti djeca i odrasla lica kojima je potrebna stalna briga i pomoć radi zadovoljavanja njihovih životnih potreba, a koje ne mogu ostvariti u krugu vlastitih porodica ili na drugi način i to pod uslovima propisanim Kantonalnim zakonom. Ovo pravo podrazumijeva srodnički i hraniteljski smještaj (smještaj u drugu porodicu) uz propisanu naknadu za srodnike, odnosno hranitelje.

Generalno, smještaj u drugu porodicu nije dovoljno korišten vid vaninstitucionalnog zbrinjavanja na Zeničko-dobojskog kantona zbog niskog stepena zainteresovanosti i informisanosti u lokalnim zajednicama, niske naknade, te zbog nedostatka edukativnih programa kako za stručne radnike u centrima za socijalni rad i nadležnim općinskim službama socijalne zaštite, tako i za potencijane hranitelje i/ili srodnike. Bitno je naglasiti da je značajan nedostatak za razvoj ovog vida zbrinjavanja ustvari nedovoljan broj uposlenih socijalnih radnika u centrima za socijalni rad i nadležnim službama socijalne zaštite.

Imajući u vidu prije navedene reformske procese u Federaciji BiH, kao i aktivnosti na Zeničko-dobojskom kantonu po pitanju unapređenja zaštite djece bez roditeljskog staranja i djece iz porodica pod rizikom od razdvajanja, neophodno je i dalje vršiti napore s ciljem obezbjeđenja ljudskih i materijalnih/finansijskih kapaciteta u svrhu jačanja ovog vida vaninstitucionalne brige.

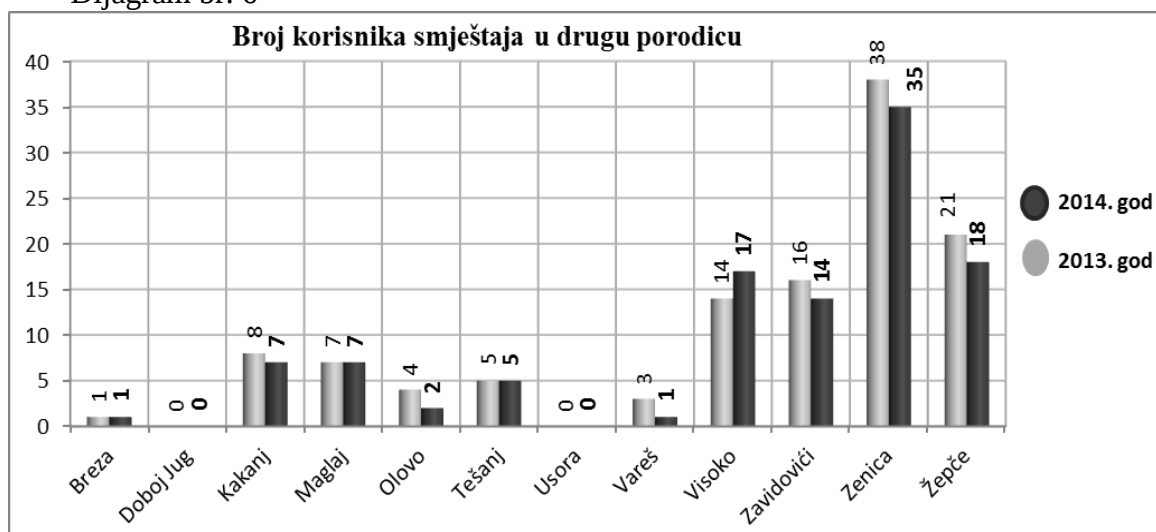
Zavisno od prodječne plaće u Kantonu tokom 2013. i 2014. godine naknade za smještaj djeteta u drugu porodicu isplaćivane su u skladu sa Kantonalnim zakonom kako je prikazano u tabeli br. 3:

Tabela br. 3

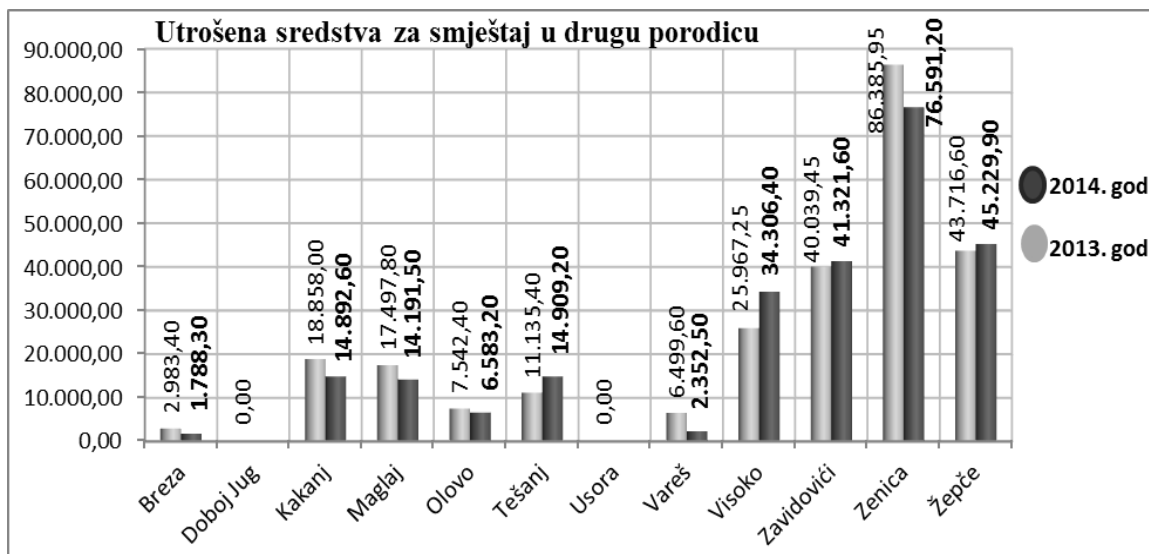
Smještaj u drugu porodicu:	Isplata u 2013.godini	Isplata u 2014.godini
-u srodničku porodicu	158,40 KM	160,80 KM
-u nesrodničku (hraniteljsku) porodicu	216,00 KM	219,30 KM
-smještaj djeteta i odrasle osobe ometene u psiho-fizičkom razvoju	288,00 KM	292,40 KM

Detaljnije pokazatelje o broju korisnika i utrošenim sredstvima za pravo na smještaj djece u drugu porodicu po općinama Kantona za 2013. i 2014. godinu vidljivi su u dijagramima br. 6 i br. 7.

Dijagram br. 6

Dijagram br. 7

U 2014. godini ovo pravo je ostvarivalo 107 korisnika i za finansiranje naknada iz Budžeta utrošen su sredstva u iznosu od 252.166,40 KM. Poređenjem navedenih podataka sa podacima iz 2013. godine kada je za 117 korisnika utrošeno 260.625,85 KM, može se konstatovati da je utrošeno manje finansijskih sredstava za 3,35%, jer je bio manji broj djece koja su bila na smještaju u drugoj porodici.

3.1.6. Smještaj u ustanove socijalne zaštite

Prema Kantonalnom zakonu na ovaj način obezbjeđuje se zbrinjavanje: djece bez roditeljskog staranja i djece čiji je razvoj ometen porodičnim prilikama, odgojno zanemarene i zapuštene djece, djece žrtava nasilja u porodici, djece sa poremećajima u ponašanju, lica sa intelektualnim teškoćama ili kombinovanim teškoćama, zbrinjavanje duševnih bolesnika, starih lica bez porodičnog staranja i lica koja su ovisna o psihoaktivnim supstancama kao i dnevno zbrinjavanje djece i odraslih osoba sa posebnim potrebama.

Međusobni odnosi i obaveze Ministarstva sa ustanovama socijalno-zdravstvene zaštite regulisani su ugovorno (više vidjeti u tabeli br. 5: Pregled broja korisnika sa Zeničko-dobojskog kantona i utroška sredstava za smještaj u ustanove za mjesec decembar 2014. godine sa podacim o doznačenim iznosima sredstava za svaku pojedinačnu ustanovu socijalne zaštite za 2014. i 2013. godinu).

U 2014. godini dostavljani su zahtjevi za smještaj ili produženje smještaja za 117 lica u ustanove socijalne zaštite. Smještaj u ustanovu socijalne zaštite odobren je za 77 lica, a za 44 lica, odnosno štićenika koji su bili na smještaju, davana je pojedinačno jedna ili više privremenih saglasnosti. Privremenim smještajem u ustanove socijalne zaštite nastoji se omogućiti rješavanje i stvaranje uslova za povratak u biološku porodicu odnosno iznalaženje rješenja za alternativne vidove zbrinjavanja korisnika. U većini slučajeva se radi o djeci bez roditeljskog staranja i/ ili djeci pod rizikom od razdvajanja od porodice, kao i licima sa kombinovanim i/ili psihičkim poteškoćama. U pojedinim slučajevima, došlo je do prestanka smještaja tih lica (zbog usvojenja, povratka u biološku porodicu) a veći broj se i dalje nalazi na privremenom smještaju u ustanovama socijalne zaštite.

Nastavljeno je rješavanje aktuelne problematike vezano za odluke Ustavnog suda BiH koje se odnose na smještaj i zadržavanja duševno oboljelih osoba u ustanovama socijalne zaštite sa područja Zeničko-dobojskog kantona. Ovo Ministarstvo je iniciralo i učestvovalo na radnim

sastancima zajedno sa predstavnicima sektora pravosuđa i zdravstva, međutim nisu postignuti očekivani rezultati zbog potrebe rješavanja ovog pitanje i na višim nivoima. Prema podacima centara za socijalni rad i nadležnih službi socijalne zaštite iz novembra 2014. godine, u ustanove socijalne zaštite je zbrinuta 291 duševno oboljela osoba. U nastojanju da se ovo pitanje riješi na federalnom nivou, Vlada Federacije BiH donijela je Zaključak, br. 1436/2014 od 10.07.2014. godine, kojim je zadužila Federalno ministarstvo zdravstva, Federalno ministarstvo pravde i Federalno ministarstvo rada i socijalne politike da izvrše analizu problema zadržavanja duševno oboljelih osoba u ustanovama socijalne zaštite radi iznalaženja hitnog rješenja u skladu sa praksom Ustanovog suda Bosne i Hercegovine i standardima Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava. Konačna odluka po ovom pitanju će omogućiti adekvatnije djelovanje nadležnih institucija/ustanova s ciljem zaštite prava duševno oboljelih osoba iz Zeničko-dobojskog kantona.

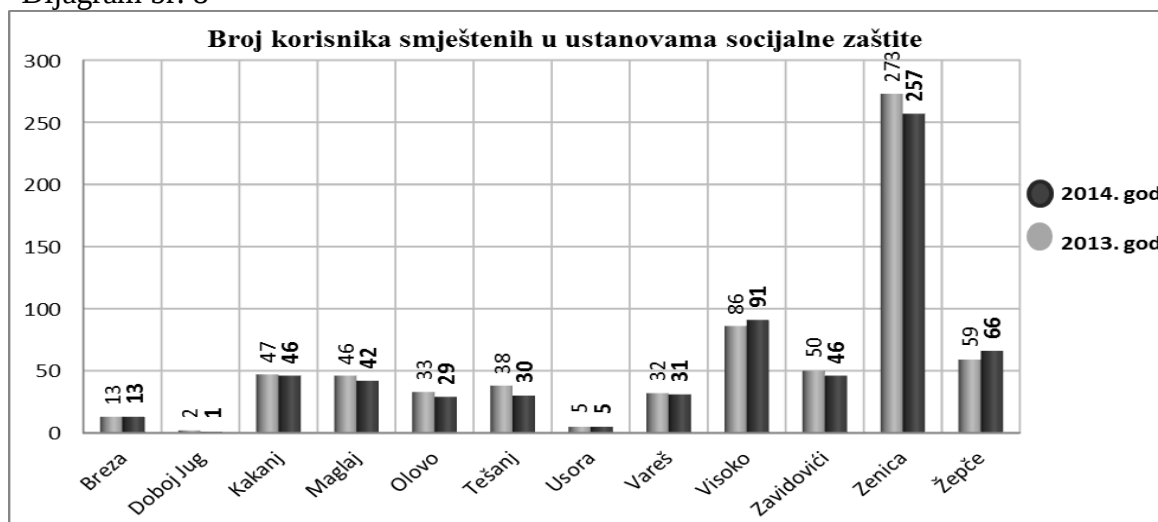
Za smještaj u terapijsku zajednicu odobrena je saglasnost za smještaj i snošenje troškova smještaja za 7 korisnika, što je manje za 1 osobu u odnosu na 2013. godinu.

Tokom 2014. godine odobreno je 15 zahtjeva za plaćenje troškova sahrane – dženaze za korisnike koji su bili smješteni u ustanove socijalne zaštite. U pitanju je isti broj saglasnosti kao i u 2013. godini po ovom pitanju.

Za finansiranje smještaja oko 657 korisnika u 2014. godini je utrošeno 5.267.457,39 KM, dok je za oko 684 korisnika u 2013. godini bilo utrošeno 4.478.126,10 KM. Broj korisnika je smanjen za 27 štićenika, dok je veći utrošak sredstava za 17,63% posljedica povećanja cijene troškova smještaja u ustanovama osnovanim na nivou Federacije BiH (Drin, Bakovići i Pazarić). Ovi troškovi smještaja su uvećani po dnevnoj cijeni troškova od januara 2014. godine sa cijene 26 KM na 35 KM, odnosno uvećani su za 34,61%.

U dijagramima br. 8 i br. 9, navedeni su uporedni pokazatelji broja korisnika prava na smještaj u ustanove socijalne zaštite kao i utrošena sredstva po općinama Zeničko-dobojskog kantona.

Dijagram br. 8

Dijagram br. 9

Detaljnije informacije o institucionalnom zbrinjavanju korisnika sa područja Zeničko-sobojskog kantona prikazane su u tabelama br. 4 i br. 5. Tabele sadrže podatke o broju korisnika i utrošku budžetskih sredstava za njihov smještaj u svaku pojedinačnu ustanovu socijalne zaštite. Također su prikazani i uporedni podaci iz decembra 2013. godine u odnosu na decembar 2014. godine. Od navedenih ustanova, na području Kantona egzistiraju i finansirane su ustanove: JU „Dom za stara lica“ Zenica, JU „Penzionerski dom sa stacionarom“ Zeničko-dobojskog kantona, JU „Dom-porodica“ Zenica, „Mala škola“ Vareš, Dnevni centar za djecu sa posebnim potrebama Maglaj i Dnevni centar pri JU Škola za odgoj i obrazovanje i rehabilitaciju Zenica.

Nastojanja prvostepenih organa i ovog Ministarstva su da se, ukoliko je nužan, smještaj realizuje na području našeg Kantona, što ovisi od raspoloživih kapaciteta, kao i potrebe smještaja za svaki konkretan slučaj. U tom kontekstu, poduzimane su i aktivnosti Ministarstva na razvijanju vaninstitucionalnih oblika smještaja i razvoja vaninstitucionalnih usluga.

Na prijedlog ovog Ministarstva, Vlada Zeničko-dobojskog kantona je donijela Zaključak, broj: 02-35-15008/14 od 25.07.2014. godine, kojim je prihvaćen dokument „Prijedlog mjera za provedbu dokumenta Politike zaštite djece bez roditeljskog staranja i porodica pod rizikom od razdvajanja u FBiH (2006-2016) na području Zeničko-dobojskog kantona za period 2014–2016. godine“. U skladu sa planiranim aktivnostima u Prijedlogu mjera, imenovana je i Radna grupa za provedbu Prijedloga mjera u čijem sastavu su predstavnici/e: nadležnog Ministarstva, 10 centara za socijalni rad i 2 općinske službe za socijalnu zaštitu (Usora i Doboju Jug) sa područja Kantona.

Vlada Zeničko-dobojskog kantona je Zaključkom, broj: 02-35-15895/14 od 08.08.2014. prihvatila Plana transformacije JU „Dom porodica“ Zenica 2014-2016., godine, kao mjere za provedbu dokumenta Politike zaštite djece bez roditeljskog staranja i porodica pod rizikom od razdvajanja u FBiH (2006-2016) na području Zeničko-dobojskog kantona. Kao podršku realizaciji ovog Plana, na prijedlog Ministarstva, Zaključkom Vlade Zeničko-dobojskog kantona su odobrena sredstva u iznosu od 10.000,00 KM JU „Dom- porodica“ Zenica, kao pomoć od značaj za sufinansiranje realizacije dijela aktivnosti projekta „Djeca Bosne“ u okviru provedbe Plana transformacije JU „Dom porodica“ Zenica 2014-2016.

Nadalje, ovo Ministarstvo je dalo saglasnosti JU „Dom-porodica“ Zenica za dopunu djelatnosti proširenjem usluga socijalnog karaktera za Prihvatilište za samohrane nezaposlene trudnice i samohrane nezaposlene majke sa djetetom do 12 mjeseci starosti i uslugu Prihvatne stanice za djecu sa društveno negativnim ponašanjem čije će usluge finansirati Grad Zenica.

Zatim, uz odobrenje Vlade Zeničko-dobojskog kantona ovo Ministarstvo je potpisalo Sporazum o načinu plaćanja troškova privremenog smještaja korisnika u Prihvatište za samohrane nezaposlene trudnice i samohrane nezaposlene majke sa djetetom do 12 mjeseci starosti sa područja Zeničko-dobojskog kantona.

Također, na osnovu Sporazuma o saradnji zaključenog 30.9.2013. godine između Zeničko-dobojskog kantona - Ministarstva za rad, socijalnu politiku i izbjeglice (protokolisan 30.9.2013. godine pod brojem: 09-35-209790/13) i Ustanove socijalne zaštite "Sumero centar za podršku osobama s invaliditetom u zajednici", ovo Ministarstvo je u 25.08.2014. godine potpisalo Ugovor o načinu realizacije prvog koraka u decentralizaciji i transformaciji postojećeg institucionalnog smještaja osoba s invaliditetom iz Zeničko-dobojskog kantona. Predmet ovoga ugovora je uređivanje međusobnih prava i obaveza ugovornih strana u postupku obezbjeđivanja uvjeta za smještaj osoba s invaliditetom u adaptirane stambene objekte od strane Ustanove, a namjenjene za stanovanje štićenika uz podršku u zajednici.

Navedeno ukazuje da ovo Ministarstvo vrši aktivnosti s ciljem razvoja i integrisanja vaninstitucionalnih oblika smještaja, te razvoja mreže usluga na lokalnom nivou kako bi se moglo odgovoriti narastajućim potrebama za zbrinjavanje navedenih kategorija lica. Nastojanja ovog Ministarstva su da podržava aktivnosti koje sprječavaju odvajanje djece od porodice i koje podstiču povratak djece u biološku ili drugu porodicu.

Pregled broja korisnika sa Zeničko-dobojskog kantona i utroška sredstava za smještaj u ustanove i dr. prava socijalne zaštite u 2014. godini

Tabela broj 4.

Redni broj	PRAVA IZ SOCIJALNE ZAŠTITE		OPĆINE ZENIČKO- DOBOJSKOG KANTONA												
			Breza	Doboj Jug	Kakanj	Maglaj	Olovo	Tešanj	Usora	Vareš	Visoko	Zavidovići	Zenica	Žepče	UKUPNO
1	Stalna novčana pomoć, broj priznatih prava	broj	31	2	163	67	22	112	23	32	105	139	476	72	1.244
		KM	26.967,60	1.340,80	157.709,10	58.929,25	20.641,65	97.680,60	22.136,00	30.541,75	101.514,95	134.122,75	438.996,70	67.885,50	1.158.466,65
2	Jednokratne novčane pomoći	broj	147	43	129	127	80	196	59	86	153	87	456	111	1.674
		KM	9.400,00	6.400,00	16.000,00	9.600,00	9.400,00	17.000,00	7.200,00	9.400,00	17.900,00	10.300,00	40.500,00	12.000,00	165.100,00
3	Smještaj u drugu porodicu	broj	1	0	7	7	2	5	0	1	17	14	35	18	107
		KM	1.788,30		14.892,60	14.191,50	6.583,20	14.909,20		2.352,50	34.306,40	41.321,60	76.591,20	45.229,90	252.166,40
4	Smještaj u ustanove socijalne zaštite	broj	13	1	46	42	29	30	5	31	91	46	257	66	657
		KM	96.940,20	8.400,00	426.624,69	246.289,82	234.745,88	226.198,38	57.090,88	227.203,50	798.205,98	377.778,51	2.126.036,62	441.942,93	5.267.457,39
5	Osposobljavanje za samostalan život i rad	broj	1	1	8	4	1	6	0	2	5	3	11	6	48
		KM	3.999,24	1.925,00	25.274,60	11.645,00	1.017,50	17.996,50	0,00	5.027,50	15.862,70	7.230,30	38.289,96	18.771,00	147.039,30
UKUPNO		broj	193	47	353	247	134	349	87	152	371	289	1.235	273	3.730
		KM	139.095	18.066	640.501	340.656	272.388	373.785	86.427	274.525	967.790	570.753	2.720.414	585.829	6.990.230

Pregled broja korisnika sa Zeničko-dobojskog kantona i utroška sredstava za smještaj u ustanove za mjesec decembar 2014. godine sa podacim o doznačenim iznosima sredstava za svaku pojedinačnu ustanovu socijalne zaštite za 2014. i 2013. godinu

Tabela br. 5.

Redni broj	SOCIJALNE USTANOVE		OPĆINE ZENIČKO- DOBOJSKOG KANTONA U NOVEMBRU 2013. GODINE													Ukupno na godišnjem nivou za socijalne ustanove 2014	Ukupno na godišnjem nivou za socijalne ustanove 2013
			Breza	Doboj Jug	Kakanj	Maglaj	Olovo	Tešanj	Usora	Vareš	Visoko	Zavidovići	Zenica	Žepče	UKUPNO (mjesечно)		
1	"Naš dom" d.o.o. Travnik	broj	1		4	1	4	3		1	5	1	14	2	36	36	41
		KM	0		2656,83	528,83	2053,81	1562,19		529,83	3569,16	790	7667,56	1580	20.938,21	263.475,08	294.499,57
2	Edukacijsko-rehabilitacijski Centar DUGA Novi Travnik	broj												2	2	2	1
		KM											1240	1.240,00		7.440,00	
3	JU Doma za lica sa invaliditetom Prijedor	broj				1						1			2	2	2
		KM				672						800			1.472,00	17.664,00	17.664,00
4	JU Dom za stara lica Zenica	broj	1			3	2			2	2		11	1	22	22	22
		KM	246,00			1.891,00	1330			1.131,0	1.580,00		6292,3	790,00	13.260,30	152.628,30 KM	175.168,70
5	Međunarodni forum solidarnosti EMMAUS	broj		1				1							2	2	9
		KM		700				540,66							1.240,66	14.900,28	92.956,90
6	Dnevni centar za djecu sa posebnim potrebama Maglaj	broj				18						14		25	57	57	53
		KM				4.726,80						4.726,8		4.726,80	14.180,40	141.804,00	141.804,00
7	JU "Dom-porodica" Zenica	broj	2		11	2	6	10	2		20	1	41		95	95	101
		KM	1309,0		8407,04	1570	4660,4	7520,76	1570		15700	785	32185		73.707,26	885.939,87	955.436,39
8	JU Penzionerski dom sa stacionarom	broj			2					2	10		25	4	43	43	25
		KM			1090					495,9	5439,65		13028,55	2405,9	22.460,00	211.693,74	106.323,81
9	Dom zadjecu bez roditeljskog staranja Sarajevo	broj									1				1	1	1
		KM									595				595,00	7.140,00	7.140,00
11	"Majčino selo" Međugorje	broj								2					2	2	2
		KM								782,58					782,58	11.565,16	12.000,00
12	"Mala škola" Vareš	broj			3					1				1	5	5	5
		KM			1350,56						174			500	2.024,56	26.576,72	28.206,72
13	JU škola za odgoj i obrazovanje Zenica	broj											46		46	46	47
		KM											8970		8.970,00	91.065,00	93.795,00
14	FONDACIJA "SELO MIRA" Lukavac - Turija	broj	1			2	3				5	7	1	1	20	20	21
		KM	450,00			900	1.350,00				2.250,00	3.150,0	450,00	450	9.000,00	113.298,38	118.410,02

	SOS Kinderdorf Sarajevo	broj			3	4	3	5			7		2	1	25	25	41
15		KM			657,9	657,9	657,9	1096,5			1535,1		438,6	219,3	5.263,20	71.211,30	73.470,78
	Zavod za vaspitanje muške djece i omladine Sarajevo	broj									1				1	1	4
16		KM									1.170,0				1.170,00	37.600,00	31.794,00
	Zavod za zbrinjavanje MI djece i omladine Pazarić	broj	5		7		4	3		4	10	7	28	2	70	70	72
17		KM	3659,8		7.203,0		4.202,63	2.994,06		2.620,0	9.954,22	6.159,6	27.481,94	2.170,00	66.445,36	804.462,14	559.514,06
	Zavod za zaštitu ženske djece i omladine Višegrad	broj										2			2	2	2
18		KM										1342,4			1.342,40	13.279,67	13.291,69
	Zavod za zbrinjavanje MIL - Drin	broj			11	7	5	5		7	21	2	70	15	143	143	149
19		KM			9952,97	6266,5	4465,83	4621,24		5531,15	19389,5	1.616,0	67475,78	15149,78	134.468,80	1.588.122,26	1.128.514,76
	Zavod za zbrinjavanje MI osoba Bakovići	broj	3		5	4	2		3	12	10	9	15	11	74	74	76
20		KM	1583,4		4539,96	4.018,00	1997,15		3255	6837,77	9.560,47	7.979,56	13145,08	10277,94	63.194,39	755.606,42 KM	549.867,54
	Zavod za liječenje "Jakeš" Modriča	broj										1	1	1	3	3	4
21		KM										625	423	492,75	1.540,75	24.247,04	30.788,16
	Sveta obitelj Mostar	broj											2		2	2	2
22		KM											2.680,00		2.680,00	27.580,00	27.360,00
	Centar za odvikavanje od ovisnosti „Smoluća“ Lukavac	broj						1							2	2	2
22		0						300							300,00		7.120,00
	Centar za odvikavanje od ovisnosti „Marjanovac“	broj													0		2
23		KM													0	4.010,00 KM	5.260,00
	Terapijska zajednica PROI Kakanj	broj													0		1
24		KM													0	4.500,00	300,00
UKUPNO		broj	13	1	46	42	29	28	5	31	91	46	256	66	655		685
		KM	7.248,3	700,00	35.858,3	21.231,03	20.717,72	18.635,41	4.825,00	18.102,2	69.573,10	29.144,4	180.237,81	40.002,47	446.275,87	5.268.369,36	4.478.126,10

3.1.7. Kućna njega i pomoć u kući

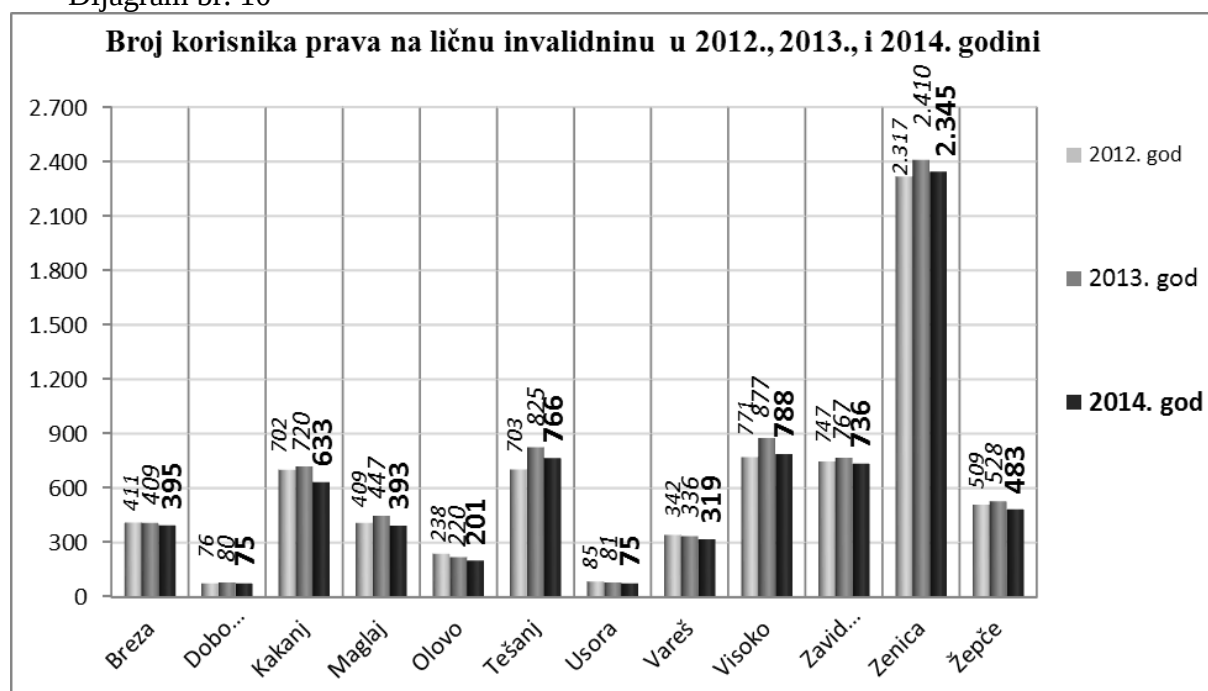
Pravo na kućnu njegu i pomoć u kući je jedno od prava koja proizilazi iz Kantonalnog zakona pod određenim uslovima. Ovo pravo mogu ostvariti lica kojima je zbog privremenih promjena u zdravstvenom stanju ili tjelesnom oštećenju neophodno potrebna kućna njega i pomoć u kući zbog nemogućnosti da se staraju o sebi, i to ukoliko ne ostvaruju pravo na novčanu naknadu za pomoć i njegu od strane drugog lica shodno Kantonalnom ili Federalnom zakonu, odnosno ako nemaju mogućnosti da se njega i pomoć pod određenim uslovima osigura na drugi način. Za ovaj vremenski period u općinama nije registrovan niti jedan slučaj ostvarivanja ovog prava. Ovo pravo se finansira samo iz budžeta općina i realizuje se angažovanjem udruženja, pravnog ili fizičkog lica za pružanje usluga kućne njege i pomoći u kući, ukoliko ima iskustvo te posjeduje materijalne i kadrovske kapacitete.

3.2. Osvrt na primjenu Federalnog Zakona u odnosu na ostvarivanje prava lica sa invaliditetom Zeničko-dobojskog kantona

Osnovna prava lica sa invaliditetom su definisana i uređena Federalnim zakonom i to kao: lična invalidnina, pravo na pomoć i njegu od drugog lica i pravo na ortopedski dodatak. Na osnovu nalaz i mišljenje Institut za medicinsko vještačenje ova prava mogu ostvariti lica kojima je utvrđena visina invaliditeta 90% ili 100% i utvrđena potreba za nekim od preostala dva prava, to jeste lice može ostvarivati samo pravo na invalidninu u navedenom procentu i ako je utvrđena potreba istovremeno može ostvarivati i ta prava.

Prema podacima koji su dostavljeni od strane centara za socijalni rad i nadležnih općinskih službi socijalne zaštite broj korisnika prava lica sa 100% ili 90% invaliditetom u decembru 2014. godine bio je 7.209 korisnika, a broj ostvarenih prava je 15.901. Prema podacima iz decembra 2013. godine broj ovih lica bio je 7.700 korisnika. Uporedni podaci o broju korisnika prava na ličnu invalidninu za 2012., 2013. i 2014. godinu predloženi su u dijagramu br. 10.

Dijagram br. 10

Poređenjem broja lica s invaliditetom iz 2014. godine u odnosu na 2013. godini možemo uočiti da je smanjen broj korisnika prava na ličnu invalidninu u svim općinama.

U 2014. godini za finansiranje svih prava lica sa invaliditetom iz budžeta Federacije BiH izdvojeno je oko 20.275.000 KM. Naknade za navedena prava isplaćuju se iz budžeta Federacije BiH, kako je prikazano u tabeli br. 6:

Tabela br. 6

Prava osoba sa invaliditetom	I grupa (100% invaliditet)	II (90%) invaliditet
Lična invalidnina	109,76 KM	82,32 KM
Tuđa njega i pomoć	274,40 KM	137,20 KM
Ortopedska pomagala	19,20 KM	

Detaljniji podaci o broju svih prava korisnika za 2014. godinu dati su u tabeli br. 7.

Tabela br.7

OPĆINE ZE-DO KANTON A	Prava civilnih (neratnih) invalida							Ukupno osoba s invaliditet om	Ukupan broj prava
	100%	90%	I. grupa tuđe njege i pomoći		II. grupa tuđe njege i pomoći		Ortopets ki dodatak		
			F BiH I grupa	Ze-do kanton I grupa	F BiH II grupa	Zdk kanton II grupa			
Breza	220	175	77	54	131	50	148	395	855
Doboj Jug	49	26	30	9	21	4	39	75	178
Kakanj	394	239	202	88	185	37	246	633	1.391
Maglaj	268	125	145	46	86	26	163	393	859
Olovo	123	78	57	24	58	23	75	201	438
Tešanj	504	262	290	91	229	38	284	766	1.698
Usora	47	28	33	9	25	4	36	75	182
Vareš	194	125	84	46	109	43	132	319	733
Visoko	519	269	255	113	229	45	335	788	1.765
Zavidovići	479	257	236	103	212	60	294	736	1.641
Zenica	1.599	746	750	120	575	298	1.004	2.345	5.092
Žepče	307	176	147	51	164	33	191	483	1.069
Ukupno	4.703	2.506	2.306	754	2.024	661	2.947	7.209	15.901

3.3. Društvena integracija i dnevno zbrinjavanje djece i odraslih lica sa posebnim potrebama

Ministarstvo već duži niz godina provodi aktivnosti na razvoju i unapređenju usluga dnevnog zbrinjavanja djece i odraslih osoba s posebnim potrebama na području Zeničko-dobojskog kantona. Aktivnosti se provode u partnerstvu sa lokalnim samoupravama, ustanovama i organizacijama civilnog društva i donatorima, a postignuti rezultati svakako predstavljaju podršku realizaciji postojećih razvojnih i strateških dokumenata usmjerenih na unapređenje statusa osoba s invaliditetom (više o razvojnim i strateškim dokumentima u Federaciji BiH vidjeti u poglavlju 2. Djelatnost i zakonska regulativa u socijalnoj zaštiti).

U 2014. godini, Odlukom Skupštine Zeničko-dobojskog kantona („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 4/14), osnovana je JU Centar za djecu i odrasle osobe s posebnim potrebama Zeničko-dobojskog kantona čime se preuzimaju djelatnosti koje su razvijene projektnim aktivnostima „Centra za rano podsticanje razvoja i ranu intervenciju za djecu sa posebnim potrebama“ u Zenici, kao i kontinuirano korištenje postojećih prostornih i materijalno-tehičkih kapaciteta ovog Centra. U sastav nove Ustanove uključiti će se i Dnevni centri u općinama Visoko i Maglaj, kao uspostavljene podružnice u drugim općinama s ciljem povećanja dostupnosti usluga za navedenu ciljanu grupu korisnika. S tim u vezi, već je uspostavljena saradnja nove Ustanove sa JU Centrom za socijalni rad Olovo pri kojem je, uz podršku UNICEF-a, opremljena prostorija za aktivnosti Dnevnog centra.

Aktivnosti na unapređenju zaštite i usluga dnevnog zbrinjavanja osoba sa posebnim potrebama na području Kantona izvršavane se putem:

- Projekta Dnevnog centra pri JU Škola za odgoj, obrazovanje i rehabilitaciju osoba sa poteškoćama u psiho-fizičkom razvoju Zenica, gdje se u deset grupa radi sa 49 korisnika, od čega je 41 dijete do 18 godina. Za rad ovog Centra u 2014. godini iz kantonalnog Budžeta utrošeno je 91.065,00 KM
- Ustanove „Dnevni centar za djecu sa posebnim potrebama“ Maglaj, koji prima na odgoj, obrazovanje, rehabilitacijski i terapijski tretman djecu sa posebnim potrebama školskog uzrasta i odrasle osobe sa posebnim potrebama sa područja općina Maglaj, Žepče i Zavidovići, u skladu sa raspoloživim prostornim i kadrovskim kapacitetima Ustanove. U ovom Centru usluge je primalo ukupno 58 korisnika. Za rad ove Ustanove u 2014. godini iz kantonalnog Budžeta utrošeno je 141.804,00 KM.

Usljed prirodne nesreće, poplava u maju 2014. godine, uništena je sva tehničko-materijalna oprema, didaktička sredstva, ortopedski pomagala i vozila ove Ustanove, ali je Ustanova u saradnji sa Udruženjem „Humanost- societas humanitatis“ uspjela da obezbjedi donatorsku i dr. podršku čime je omogućen i dalji rad Ustanove.

- Projekta „Centar za rano podsticanje razvoja i ranu intervenciju za djecu sa posebnim potrebama“ u Zenici, pruža usluge terapijskog i edukacijsko-rehabilitacijskog karaktera ambulantno i mobilno za djecu sa smetnjama u psiho-fizičkom razvoju predškolskog uzrasta sa područja cijelog Kantona. Navedene usluge u 2014. godini su pružene za 130 korisnika. Za rad ovog Centra u 2014. godini iz kantonalnog Budžeta utrošeno je 158.000,00 KM. Broj pruženih tretmana ovog Centra dat je u tabeli br. 8.

Tabela br. 8

Centar za rano podsticanje i ranu intervenciju Zenica	OPĆINE ZENIČKO- DOBOJSKOG KANTONA											UKUPNO	
	Breza	Doboj Jug	Kakanj	Maglaj	Olovo	Tešanj	Usora	Vareš	Visoko	Zavidovići	Zenica		Žepče
Broj djece koja su koristila usluge	6	0	4	1	0	0	4	3	6	20	83	10	137

- Projekta „Dnevni centar za djecu i odrasle osobe sa posebnim potrebama“ u Visokom namjenjen je za pružanje usluga osobama sa područja općina: Kakanj, Visoko, Breza, Vareš i Olovo. U Centru je boravilo 17 osoba. Dnevni centar rad zasniva na grupama. U grupi sa djecom do 12, odnosno 14 godina angažirano je 11 djece. U grupi odraslih osoba angažirano je 6 osoba. Paralelno sa grupnim edukacijsko-rehabilitacijskim radom, obavljaju se individualni fizioterapeutske i logopedski tretmani, kao i tjelesni odgoj. Za rad ovog Centra je izdvojeno 145.000,00 KM iz Budžeta Zeničko-dobojskog kantona.
- Odobrenih sredstava za realizaciju projekata povodom obilježavanja Dječije nedjelje u 2014. godini za JU Centar za socijalni rad Tešanj (2.500,00 KM) i Udruženje roditelja djece sa poteškoćama u razvoju „Mala sirena“ Zavidovići (9.820,00 KM).

4. OBLAST ZAŠTITE CIVILNIH ŽRTAVA RATA

Osnovna prava civilnih žrtava rata su definisana i uređena Federalnim i u Kantonalnim zakonom, tako da civilne žrtave rata imaju pravo na: ličnu invalidninu ili mjesečno lično novčano primanje; dodatak za njegu i pomoć od strane drugog lica; ortopedski dodatak; porodičnu invalidninu; zdravstvenu zaštitu. Ova prava se finansiraju iz Budžeta Federacije i Kantona. Iz Budžeta Kantona se finansiraju i sljedeća prava za čije je bolje uređenje potrebno da se uključe drugi sektori i nivoi vlasti, a to su: pravo na pomoć u troškovima liječenja i nabavci ortopedskih pomagala; osposobljavanje za rad (profesionalna rehabilitacija, prekvalifikacija i dokvalifikacija); prioritetno zapošljavanje; prioritetno stambeno zbrinjavanje; psihološka i pravna pomoć.

Shodno rješenjima koja proizilaze iz navedenih zakona, finansiranje za prva četiri prava civilnih žrtava obezbjeđuje se u omjeru 70 % iz Federalnog budžeta i 30 % iz Budžeta Zeničko-dobojskog kantona. Osnovica za obračun novčanih primanja ovih lica iznosi 70% od osnovice utvrđene u skladu s federalnim propisima o pravima branitelja i članova njihovih porodica, dok se lična invalidnina utvrđuje u mjesečnom iznosu prema grupi oštećenja organizma u propisnom procentu. Ova osnovica je prema Odluci Vlade Federacije BiH od 10.07.2013. godine iznosi 586,15 KM i za 2015. godinu. Ličnu invalidninu civilne žrtave rata mogu ostvariti zavisno od procenta tjelesnog oštećenja od 60% do 100%, a dodatak za njegu i pomoć od strane drugog lica i ortopedski dodatak u tri grupe.

Detaljnije podatke ostvarenih prava u 2015. godini kao i iznose mjesečnih novčanih primanja korisnika prava civilnih žrtava rata predočavamo u tabeli br. 9.

Tabela br. 9

OPĆINE ZE-DO KANTON A	CIVILNE ŽRTVE RATA 2014											
	100% I.	100% II.	90%	80%	70%	60%	I. Grupa tude njege	II. Grupa tude njege	III. Grupa tude njege	I.step. ortopedski dodatak	II.step. ortopedski dodatak	III.step. ortopedski dodatak
Breza	1	0	2	0	4	7	1	0	0	2	4	3
Doboj Jug	2	2	1	4	7	2	2	1	0	2	4	1
Kakanj	0	0	0	3	1	4	0	0	0	0	1	1
Maglaj	4	5	6	8	7	30	4	1	0	9	5	12
Olovo	0	4	1	9	5	9	0	0	0	0	4	7
Tešanj	2	5	6	9	15	38	2	1	0	7	8	22
Usora	1	0	0	0	1	2	1	0	0	1	0	1
Vareš	0	0	0	3	1	7	0	0	0	0	1	1
Visoko	3	3	1	5	10	16	3	0	0	5	6	6
Zavidovići	1	8	7	8	10	30	1	1	1	4	5	5

Zenica	1	8	2	7	9	15	1	0	0	8	9	11
Žepče	0	2	2	0	2	13	0	0	0	0	3	5
UKUPNO	15	37	28	56	72	173	15	4	1	38	50	75
F BiH po korisniku	410,3	299,52	225,6	176,4	131,3	73,85	418,6	293,08	209,34	121,41	92,11	71,18
ZDK po korisniku	175,85	128,37	96,72	75,61	56,27	31,65	167,4	117,23	83,74	48,57	36,84	28,47
UKUPNO	586,15	427,89	322,39	252,04	187,57	105,5	586,15	410,31	293,08	169,98	128,95	99,65

U tabeli br. 10 prikazani su iznosi naknade za porodičnu invalidninu koja se utvrđuje prema broju članova porodice:

Tabela br. 10

Prema broju članova porodice:	Ukupan iznos:	Udio FBiH:	Udio ZDK:
-za jednog člana porodice	252,04 KM	180,03	72,01 KM
-za 2 člana porodice	322,39 KM	230,28	92,11 KM
-za 3 člana porodice	351,69 KM	251,21	100,48 KM
-za 4 člana porodice i više	381,00 KM	272,14	108,86 KM

Za finansiranje novčanih primanja civilnih žrtava rata tokom izvještajnog perioda ukupno je utrošeno 3.177.119,98 KM, i to 30% iz Budžeta kantona u iznosu od 927.942,01 KM i 70% iz Budžeta Federacije BiH u iznosu od 2.249.177,97 KM, odnosno 878 korisnika ostvarivalo je 1.061 pravo.

Detaljni podaci o broju korisnika i broju ostvarenih prava civilnih žrtava rata u 2014. i 2013. godini prikazani su u tabeli br. 11. Poređenjem ovih podataka evidentan je manji broj korisnika naknada za 32 i prestanak 34 prava.

Shodno Uputstvu o načinu priznavanja prava na zdravstveno osiguranje i ostvarivanje osnovne zdravstvene zaštite određenih kategorija lica, koja nisu zdravstveno osigurana po drugom osnovu, broj: 09-37-15175/10 od 24.05.2010.godine, civilne žrtave rata i članovi njihovih porodice ostvaruju pravo na zdravstvenu zaštitu. Prvostepeni organi za provođenje postupka priznavanja ovog prava su općinska služba nadležna za pitanja socijalne zaštite ili centri za socijalni rad. Prema podacima prvostepenih organa pravo na zdravstveno osiguranje tokom 2014. godine ostvarivalo je 79 civilnih žrtava rata.

Pravo na pomoć u obezbjeđenju troškova liječenja i pravo na pomoć u nabavci ortopedskih pomagala civilne žrtve rata ostvaruju pod uvjetima i na način utvrđen propisima iz oblasti zdravstvene zaštite. To jeste, na osnovu Odluke o obimu prava na korištenje ortopedskih i drugih pomagala, zubno-protetske pomoći i zubnoprotskih nadomjestaka i endoproteza („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, br: 4/05 i 13/08) po preporuci nadležnog ljekara lica sa invaliditetom mogu ostvariti pravo na ortopedsko ili drugo pomagalo. U slučaju kada je nastala socijalna potreba za obezbjeđenjem dodatnih troškova liječenja ili nabavki ortopedskog pomagala civilnim žrtvama rata su odobravane jednokratne ili socijalno-intervenirajuće novčane pomoći iz sredstava socijalne zaštite, u skladu sa Kantonalnim zakonom. Na isti način, civilnim žrtvama rata dodjeljivane su socijalno-intervenirajuće pomoći na ime stambenog zbrinjavanja, poboljšanja uslova stanovanja ili adaptacije prostorija i drugim stanjima socijalne potrebe.

Pregled broja korisnika i prava civilnih žrtava rata koja su korisnici ostvarivali u 2014. i 2015. godini

Tabela br. 11

OPĆINA	Broj korisnika		Lična invalidnina		Mjesečno lično primanje		Dodatak za njegu i pomoć		Ortopedski dodatak		Porodična invalidnina		Ukupan broj ostvarenih prava	
	2013. god	2014. god	2013. god	2014. god	2013. god	2014. god	2013. god	2014. god	2013. god	2014. god	2013. god	2014. god	2013. god	2014. god
Breza	44	43	15	14	0	1	1	1	9	9	29	28	54	53
Doboj jug	41	39	17	18	3	3	3	3	7	7	21	18	51	49
Kakanj	19	16	10	8	4	4	0	0	3	2	5	4	22	18
Maglaj	158	159	61	60	2	2	4	5	25	26	95	97	187	190
Olovo	49	49	28	28	0	0	0	0	11	11	21	21	60	60
Tešanj	149	145	79	75	2	2	3	3	38	37	68	68	190	185
Usora	14	13	4	4	0	0	1	1	2	2	10	10	17	17
Vareš	42	39	11	11	13	12	0	0	2	2	18	16	44	41
Visoko	118	109	40	38	10	10	3	3	17	17	68	61	138	129
Zavidovići	133	124	67	64	3	4	3	3	13	14	63	56	149	141
Zenica	102	102	44	42	11	12	1	1	30	28	47	48	133	131
Žepče	41	40	20	19	6	5	0	0	9	8	15	15	50	47
UKUPNO	910	878	396	381	54	55	19	20	166	163	460	442	1095	1061

Pregled mjesečnih isplata, po općinama, u korist korisnika prava civilnih žrtava rata, za period: januar-decembar 2014. godine

Tabela br. 12

Redni broj	CIVILNE ŽRTVE RATA		OPĆINE ZENIČKO- DOBOJSKOG KANTONA 2014												
			Breza	Doboj Jug	Kakanj	Maglaj	Olovo	Tešanj	Usora	Vareš	Visoko	Zavidov ići	Zenica	Žepče	UKUPNO
1	Januar	F BiH	8.498,82	10.162,19	3.723,54	31.375,53	8.835,76	29.638,84	3.533,24	10.267,12	25.666,28	25.030,04	23.736,47	8.395,54	188.863,37 KM
		ZDK	3.455,79	4.192,59	1.595,77	12.837,54	3.658,10	12.200,41	1.432,45	4.292,92	10.623,73	10.333,25	9.731,79	3.500,33	77.854,67 KM
2	Februa r	F BiH	8.498,82	10.162,19	3.723,54	31.396,48	8.835,76	29.048,50	3.533,24	10.267,12	25.666,28	24.399,40	23.211,08	8.395,54	187.137,95 KM
		ZDK	3.455,79	4.192,59	1.595,77	12.845,91	3.658,10	11.964,30	1.432,45	4.292,92	10.623,73	10.066,43	9.521,50	3.500,33	77.149,82 KM
3	Mart	F BiH	8.268,54	9.802,13	3.723,54	38.350,27	8.835,76	29.658,32	3.533,24	10.267,12	25.185,72	24.309,39	23.707,81	8.580,17	194.222,01 KM
		ZDK	3.363,69	4.048,57	1.595,77	15.633,88	3.658,10	12.088,22	1.432,45	4.292,92	10.424,36	10.030,42	9.809,53	3.487,74	79.865,65 KM
4	April	F BiH	8.268,54	9.622,10	3.723,54	32.166,41	8.835,76	29.228,53	3.533,24	10.087,08	25.185,72	24.132,96	23.617,77	8.373,12	186.774,77 KM
		ZDK	3.363,69	3.976,56	1.595,77	13.160,34	3.658,10	12.036,22	1.432,45	4.220,91	10.424,36	9.954,80	9.773,59	3.487,60	77.084,39 KM
5	Maj	F BiH	9.960,03	9.622,10	3.723,54	32.166,41	8.835,76	29.400,15	3.142,80	9.676,78	25.185,72	24.132,95	23.394,37	8.373,12	187.613,73 KM
		ZDK	4.040,22	3.976,56	1.595,77	13.160,34	3.658,10	12.104,98	1.276,78	4.045,06	10.424,36	9.945,81	9.680,49	3.487,60	77.396,07 KM
6	Juni	F BiH	9.835,66	9.622,10	3.723,54	31.986,38	8.835,55	29.168,75	3.142,80	9.676,71	25.009,29	24.042,53	23.394,32	8.373,16	186.810,79 KM
		ZDK	4.023,65	3.976,56	1.595,77	13.088,33	3.658,01	12.008,19	1.276,73	4.044,98	10.348,75	9.918,64	9.680,20	3.487,50	77.107,31 KM
7	Juli	F BiH	9.015,06	9.622,10	3.649,64	31.806,35	8.835,55	28.812,29	3.142,80	8.074,09	25.009,29	23.862,51	23.394,32	8.373,15	183.597,15 KM
		ZDK	3.671,95	3.976,56	1.564,12	13.016,32	3.658,01	11.860,56	1.276,73	3.396,81	10.348,75	9.846,62	9.680,20	3.487,50	75.784,13 KM
8	Avgust	F BiH	9.015,06	9.622,10	3.649,64	31.806,35	8.835,55	28.812,29	3.142,80	10.559,21	24.832,86	23.788,64	23.394,32	7.962,85	185.421,67 KM
		F BiH	3.671,95	3.976,56	1.564,12	13.016,32	3.658,01	11.860,56	1.276,73	4.405,11	10.273,14	9.814,98	9.680,20	3.311,65	76.509,33 KM
9	Septem bar	F BiH	8.784,79	10.151,38	3.649,64	31.723,50	8.835,51	28.582,01	3.397,64	9.496,65	24.832,86	24.567,78	24.085,14	7.962,85	186.069,75 KM
		ZDK	3.579,85	4.203,40	1.564,12	12.984,67	3.658,00	11.786,46	1.385,95	3.972,94	10.273,14	10.152,19	9.956,53	3.311,65	76.828,90 KM
10	Oktob ar	F BiH	8.784,79	9.798,53	3.423,94	31.723,50	8.835,51	28.582,01	3.501,77	9.856,71	24.832,86	23.851,84	23.624,59	7.962,85	184.778,90 KM
		ZDK	3.579,85	4.052,17	1.467,41	12.984,67	3.658,00	11.786,46	1.430,64	4.116,96	10.273,14	9.854,09	9.772,27	3.311,65	76.287,31 KM
11	Novem bar	F BiH	8.784,79	9.798,53	3.423,94	36.866,14	8.835,51	28.508,16	3.501,77	9.496,65	24.832,86	23.499,25	23.624,59	7.962,85	189.135,04 KM
		ZDK	3.579,85	4.052,17	1.467,41	14.438,13	3.658,00	11.736,81	1.430,64	3.972,94	10.273,14	9.705,54	9.772,27	3.311,55	77.398,45 KM
12	Decem bar	F BiH	8.784,79	9.798,53	3.423,94	32.278,88	8.835,51	28.508,16	3.501,77	10.396,80	25.621,94	24.514,30	24.265,16	7.962,85	187.892,63 KM
		ZDK	3.579,85	4.052,17	1.467,41	13.203,22	3.658,00	11.736,81	1.430,63	4.432,99	10.597,31	10.126,50	10.051,96	3.311,55	77.648,40 KM
UKUPNO		F BiH	106.499,69	117.783,98	43.561,98	393.646,20	106.027,49	347.948,01	40.607,11	118.122,04	301.861,68	290.131,59	283.449,94	98.678,05	2.248.317,76 KM
		ZDK	43.366,13	48.676,46	18.669,21	160.369,67	43.896,53	143.169,98	16.514,63	49.487,46	124.907,91	119.749,27	117.110,53	40.996,65	926.914,43 KM

5. OBLAST ZAŠTITE PORODICE SA DJECOM

Zaštita porodice sa djecom, u smislu Kantonalnog zakona, je obezbjeđenje porodice kroz materijalna i druga davanja i pružanja usluga, radi pomaganja u podizanju, odgoju i zbrinjavanju djece, kao i njihovom osposobljavanju za samostalan život i rad sa ciljem ostvarivanja najboljeg interesa djeteta. Osnovna prava porodice sa djecom propisana su Kantonalnim zakonom, a finansiraju se iz kantonalnog Budžeta i općinskih budžeta. U ovom dijelu Informacije predloženi su pokazatelji i dostignuto stanje po pitanju ostvarenih prava porodice sa djecom koja se finansiraju iz kantonalnog Budžeta.

Detaljne informacije o broju korisnika i planiranim sredstvima iz kantonalnog Budžeta za ostvarivanje prava iz oblasti zaštite porodice sa djecom date su u tabeli br. 15.

5.1. Dodatak na djecu

Pravo na dječiji dodatak pripada porodici sa djecom koja se neposredno brine o djetetu, a čiji mjesečni prihodi po članu domaćinstva ne prelaze 109,65 KM, odnosno 15% od prosječne plaće Kantona iz predhodne godine koja je za 2013. godinu iznosila 731,00 KM.

Ovaj cenzus se ne odnosi na ostvarivanje ovog prava za porodicu koja se brine o djetetu bez oba ili jednog roditelja, porodicu koja ima dijete ometeno u fizičkom ili psihičkom razvoju i porodicu u kojoj dijete ili jedan od roditelja imaju najmanje 60% oštećenje organizma, jer pravo mogu ostvariti bez obzira na prihodovne i imovinske uslove.

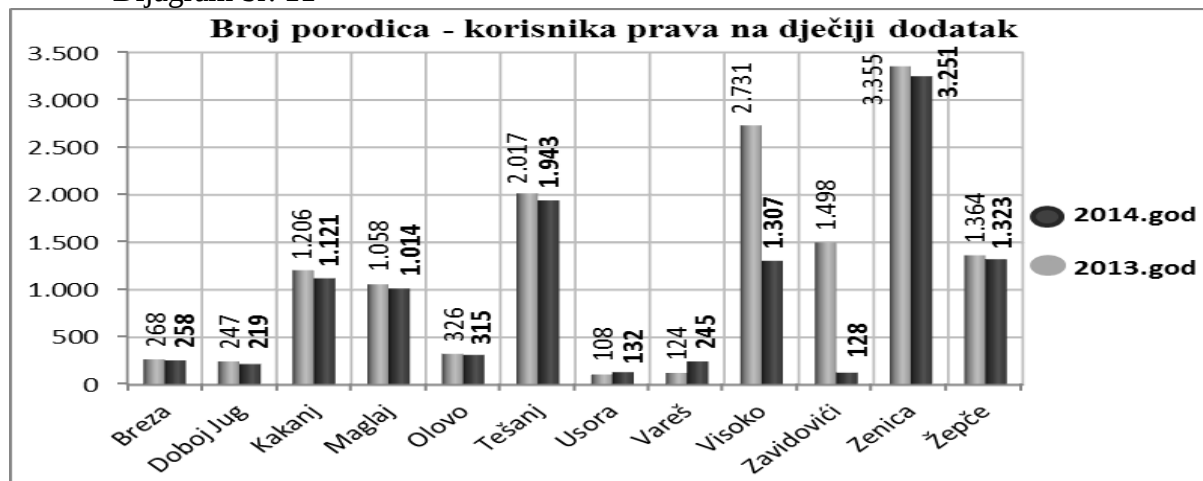
Dječiji dodatak porodica ostvaruje po svakom djetetu koje je uzrasta do 15. godina i dalje sve dok se nalazi na redovnom školovanju, a najdalje do navršenih 26. godina života. Porodici koja ispunjava prihodovne i imovinske uslove, kako je to propisano Kantonalnim zakonom, iznos dječijeg dodatka pripada u iznosu od 2% od prosječne plaće Kantona, a porodici kojoj se ne utvrđuju prihodovni i imovinski uslovi pripada iznos dječijeg dodatka od 3% od prosječne plaće Kantona.

U tabeli br. 13, prikazani su iznosi dječijeg dodatka prema Uputstvima ovog Ministarstva o načinu utvrđivanja i trebovanja novčanih naknada korisnicima prava iz socijalne zaštite i zaštite porodice sa djecom za 2013. i 2014. godinu.

Tabela br. 13

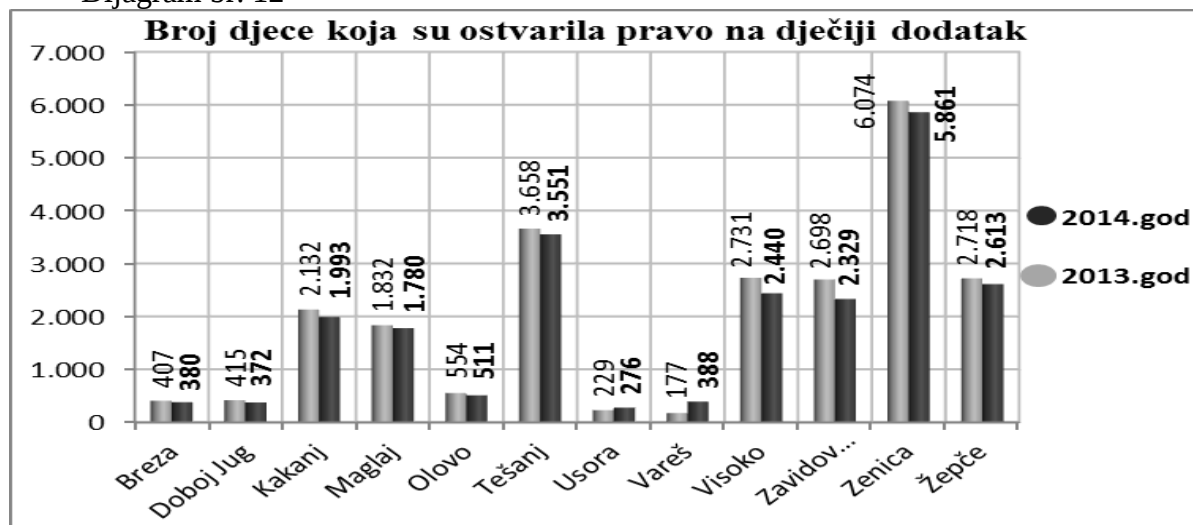
Uslov za ostvarivanje prava na dječiji dodatak ako:	Visina dječijeg dodatka u 2013. godini	Visina dječijeg dodatka u 2014. godini - usklađeni sa Zakonom
-ispunjava prihodovne i imovinske uslove	11,75 KM	14,60 KM
-za porodicu se ne utvrđuju prihodovni i imovinski uslovi	17,70 KM	21,90 KM

Dijagram br. 11

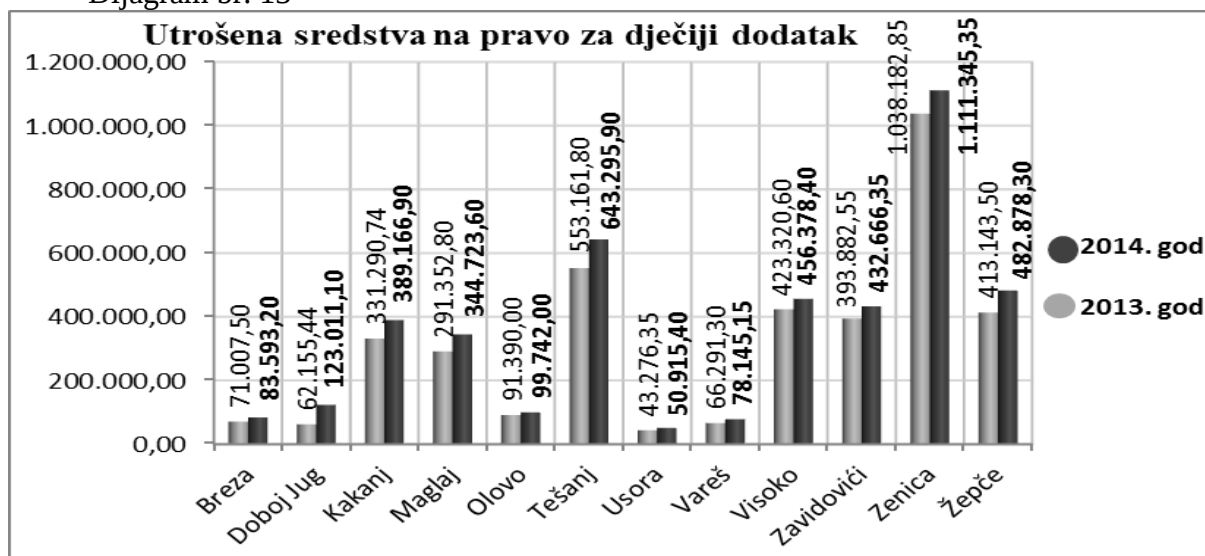

U dijagramu br. 11 predloženi su podaci o broju porodica korisnika prava na dječiji dodatak, a u dijagramima br. 12 i br. 13, prikazan je broj djece za koju je ostvarena naknada za dodatka na djecu, kao i iznosi utrošenih sredstva tokom 2014. i 2013. godine, koji su razvrstani po općinama Kantona.

Dijagram br. 12

Dijagram br. 13

U 2014. godini pravo na dječiji dodatak ostvarilo je 13.518 porodica/korisnika, odnosno naknadu za dječiji dodatak ostvarivalo je 22.429 djece. Za finansiranje ovog prava u 2014. godine utrošeno je 4.240.457,65 KM. Isto pravo u 2013. godine ostvarivalo je 14.302 porodica/korisnika za 23.625 djece, dok je iz kantonalnog Budžeta izdvojeno 3.774.455,43 KM. Poređenjem navedenih podataka evidentno je došlo do smanjenja broja porodica koje su ostvarivale pravo na dječiji dodatak za 784 porodice/korisnika i 1.196 djece kojima je prestalo pravo, te veća potrošnja sredstava za 466.002,22 KM, odnosno za 12,34%. Veća potrošnja sredstava u 2014. godini posljedica je većih iznosa naknada za dječiji dodatak (vidjeti tabelu 13.), odnosno usklađivanja naknada sa Kantonalnim zakonom.

5.2. Naknada umjesto plaće ženi-majci u radnom odnosu, za vrijeme dok odustvuje sa posla za vrijeme trudnoće, porođaja i njege djeteta

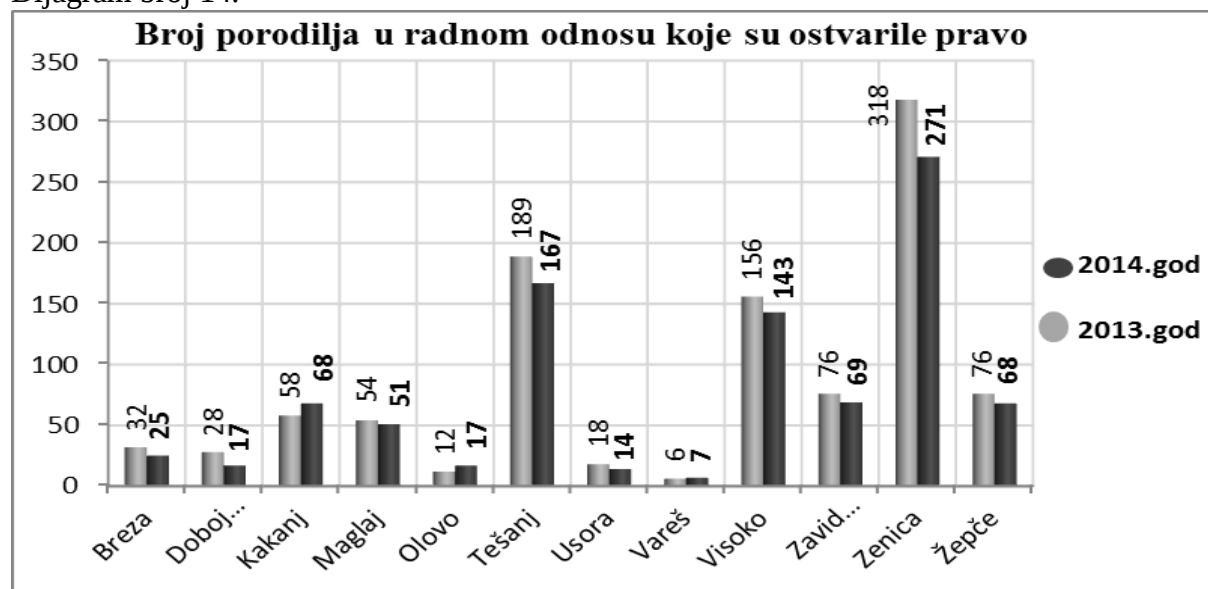
Porodilje u radnom odnosu na području Zeničko-dobojskog kantona za vrijeme porodiljskog odsustva ostvaruju pravo na naknadu plaće u iznosu od 80% prosječne plaće koju je korisnica prava ostavila u periodu od 6 mjeseci prije početka korištenja odsustva zbog porođaja, s tim da takva naknada ne može biti manja od 200,00 KM niti veća od prosječne i posljednje objavljene neto plaće Kantona. Federalni zavod za statistiku objavio je posljednju neto plaću za juni 2014. godinu koja je iznosila 730,00 KM.

Pored ove naknade, shodno mogućnostima i poslodavac može isplatiti sredstava do punog iznosa plate zaposlenice koja je na porodiljskom bolovanju, jer ovakva mogućnost Zakonom o radu nije zabranjena i u praksi se provodi.

U 2014. godini pravo na porodiljsko odsustvo ostvarilo je 917 porodilja u radnom odnosu, odnosno smanjen je broj za 106 porodilja u odnosu na 2013. godinu kada je ovo pravo ostvarilo 1.023 porodilje u radnom odnosu. Za finansiranje naknada utrošena su sredstva u iznosu od 7.695.184,26 KM, a u 2013. godini utrošena u iznosu 7.489.606,78 KM, što znači da je u 2014. godini utrošen veći iznos sredstava za 2,74%. Osnovni razlog za veću potrošnju sredstava u odnosu na manji broj ostvarenih prava naknade je što su naknade porodilja u radnom odnosu tokom 2013. godine umanjivane za 10% a od januara 2014. godine usklađivane sa prosječnom plaćom, odnosno Kantonalnim zakonom.

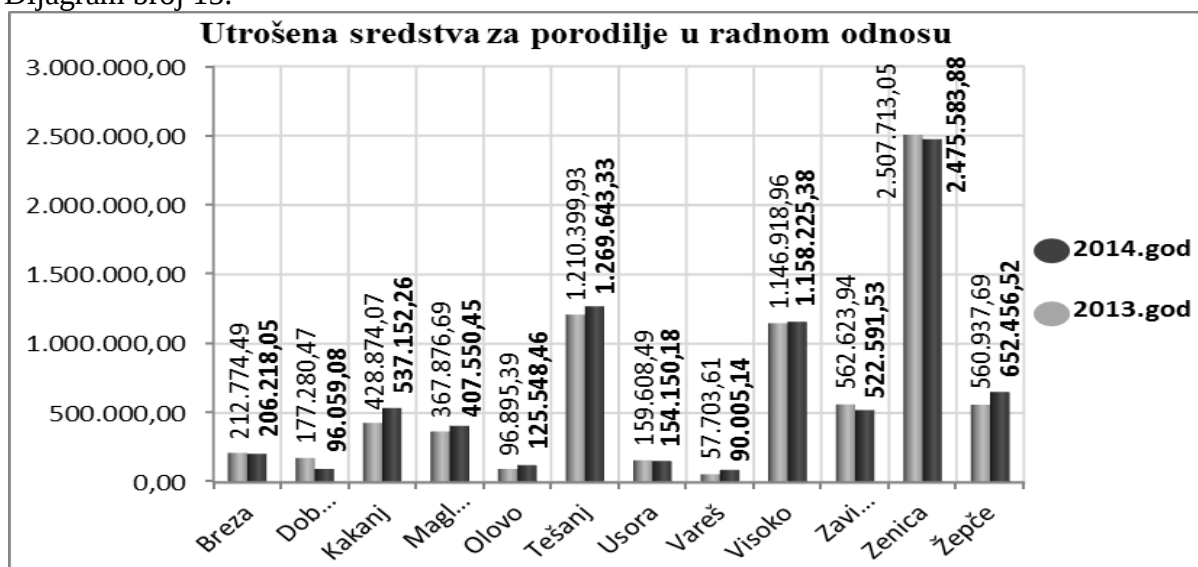
U narednim dijagramima br. 14 i br. 15, dati su detaljni podaci o broju ostvarenih prava i utrošenih sredstava tokom 2014. i 2013. godine, koji su razvrstani po općinama Kantona.

Dijagram broj 14.

Uvidom u prikazane podatke vidljivo je da je u 2014. godini ovo pravo ostvarilo manji broj porodilja u općinama: Kakanj, Maglaj, Vareš, Visoko i Žepče dok je u svim drugim općinama Kantona evidentan povećan broj porodilja koje su ostvarivale ovu naknadu.

Dijagram broj 15.

Ukoliko uporedimo utrošena sredstva za ovo pravo sa utrošenim sredstvima za sva prava gdje je utrošeno oko 22.824.386 KM možemo konstatovati da se više od 1/3 ovih sredstava izdvaja samo za isplatu naknada za porodilje u radnom odnosu.

Tokom 2013. godine od Federalnog ministarstva rada i socijalne politike dostavljen je Prednacrt Zakon o zaštiti porodice sa djecom i zatraženo davanje mišljenja i saglasnosti na Prednacrt zakon. Ovo Ministarstvo je zauzelo stav i dalo mišljenje da je neophodno da se pravo porodilja u radnom odnosu vrati u nadležnost Zavoda za zdravstveno osiguranje, gdje je do 1999. godine ostvarivano u skladu sa propisima o zdravstvenom osiguranju. Argument je što se radi o pravu iz radnog odnosa, odnosno ženama-majkama za koje je poslodavac uplaćivao doprinose iz plaće i prije porođaja. Provedba ove preporuke je od posebnog značaja uzimajući u obzir sljedeća dva aspekta:

- Aspekt vezan za poticaj nataliteta obzirom da podaci Zavoda za statistiku Federacije BiH za natalitet u Zeničko-dobojskom kantonu u 2013. godini ukazuju na 3.416 živorođenih, tj. pad nataliteta obzirom da je u 2012. godini broj živorođenih bio 3.807¹. Tendenciju pada nataliteta je evidentna i u 2014. godini obzirom da objavljeni podaci Zavoda za statistiku u ovoj godini potvrđuju 3.298 živorođene djece.
- Aspekta ekonomske situacije jer je u 2014. godini bio prisutan otežan priliv sredstava u kantonalni Budžet zbog čega su kasnile isplate naknada za zaposlene porodilje, što je za posljedicu imalo održavanja niza protesta i žalbi zaposlenih majki sa djecom prema Zeničko-dobojskom kantonu zbog narušenog integriteta i potreba žena-majki u radnom odnosu tokom opravdanog odsustvovanja sa posla radi trudnoće, porođaja i njege djeteta.

U skladu sa propisima općina Zeničko-dobojskog kantona dodatno se provode mjere zaštite porodilja i podsticaja nataliteta u sljedećim općinama:

- Doboj Jug, gdje sve porodilje mogu ostvariti jednokratnu pomoć: za prvo ili drugo novorođeno dijete u iznosu 100,00 KM, za treće novorođeno dijete u iznosu 400,00 KM, te za četvrto i naredno novorođeno dijete u iznosu 500,00 KM. U 2014. godini pravo je ostvarilo 28 porodilja.
- Tešanj, gdje sve porodilje koje po redoslijedu rođenja rode treće, četvrto i više djece, imaju pravo na jednokratnu pomoć u iznosu od 300 KM. U 2014. godini pravo je ostvarilo 55 porodilja

¹ „Zeničko-dobojski kanton u brojkama 2014.“, Zavod za statistiku Federacije BiH, preuzeto 05.03.2015. godine sa www.fzs.ba

- Kakanj, gdje sve porodilje po rođenju djeteta mogu ostvariti jednokratnu pomoć u iznosu od 150 do 200 KM. U 2014. godini pravo je ostvarilo 344 porodilje.

5.3. Zaštita nezaposlenih porodilja

Prema Kantonalnom zakonu, za vrijeme trudnoće i porođaja žene-majke koje nisu u radnom odnosu mogu ostvariti pravo na novčanu pomoć za vrijeme trudnoće i porođaja pod uslovima da imaju prijavljeno prebivalište, odnosno boravište na području Kantona, i da mjesečni prihodi domaćinstva, ostvareni u periodu od šest mjeseci koja prethode mjesecu u kome je podnesen zahtjev za ostvarivanje prava na novčanu pomoć, ne prelazi iznos od 50% od prosječne plaće Kantona, odnosno iznos 365,50 KM. Pod istim uslovima nezaposlene porodilje mogu ostvariti tri prava, i to:

- novčanu pomoć za vrijeme trudnoće i porođaja, po svakom novorođenčetu;
- jednokratnu pomoć za opremu novorođenog djeteta,
- pomoć u prehrani djeteta do 6 mjeseci i dodatnu ishranu za majke-dojilje,

U tabeli br. 14, za navedena prava predočavamo iznose pomoći prema Uputstvima ovog Ministarstva o načinu utvrđivanja i trebovanja novčanih naknada korisnicima prava iz socijalne zaštite i zaštite porodice sa djecom za 2013. i 2014. godinu.

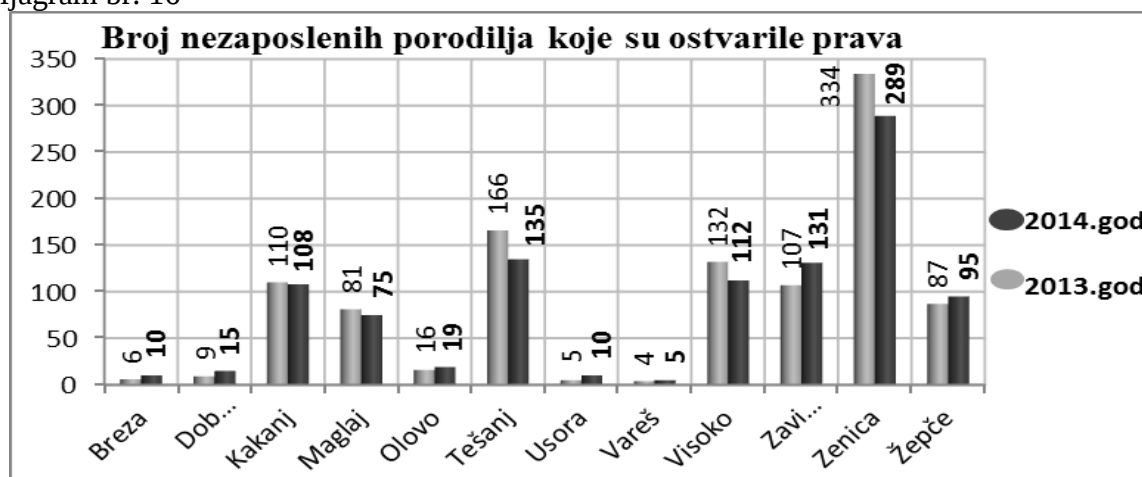
Tabela br. 14

Prava nezaposlenih porodilja	Visina pomoći u 2013. godini	Visina pomoći u 2014. godini
Novčana pomoć za vrijeme trudnoće i porođaja žene-majke koja nije u radnom odnosu	135,00 KM	150,00 KM
Jednokratna novčana pomoć za opremu novorođenog djeteta	86,60 KM	109,65 KM
Pomoć u prehrani djeteta do 6 mjeseci i dodatna ishrana za majke dojlje	48,85 KM	73,10 KM

U toku 2014. godine putem centara za socijalni rad i općinskih službi nadležnih za oblast socijalne zaštite navedena prava ostvarivalo je 1.004 porodilje, dok su u 2013. godini ista prava ostvarile 1.057 nezaposlene porodilje. Ovi podaci potvrđuju konstatacije o padu nataliteta u našem Kantonu, jer samo u prošloj godini smanjen je broj navedenih prava za 53 porodilje. Ukoliko broj ostvarenih prava u 2014. godini uporedimo sa podacima iz 2010. godine, kada je prava ostvarivalo 1.238 porodilja, vidjet ćemo da se za četiri godine smanjio broj ostvarivanih prava za 234 porodilje.

U narednom dijagramu br.16. su dati razvrstani podaci po općinama Kantona, o broju ostvarenih prava za nezaposlene porodilje u 2014. i 2013. godini.

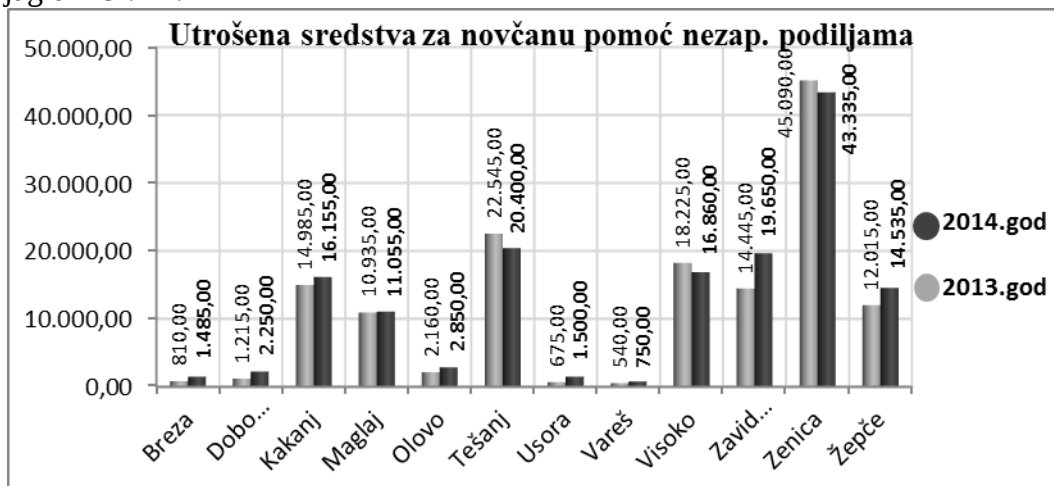
Dijagram br. 16

Za finansiranje navedena tri prava tokom 2014. godine ukupno je utrošeno 695.597,85 KM, dok je u 2013. godini bilo utrošeno 554.625,95 KM. Veća potrošnja sredstava u 2014. godini za 25,41% posljedica je većih iznosa novčanih pomoći (vidjeti tabelu 14.), odnosno usklađivanja naknada i pomoći sa Kantonalnim zakonom.

Utrošak sredstava za novčanu pomoć nezaposlenim porodicama razvrstan po općinama Kantona za 2014. i 2013. godinu prikazan je u narednom dijagramu.

Dijagram br. 17.

U 2014. godini, novčanu pomoć za nezaposlene porodilje utrošeno je ukupno 150.825 KM, dok je u 2013. godini utrošeno 143.640 KM.

Za finansiranje prava na jednokratna pomoć za opremu novorođenog djeteta iz budžeta Kantona u 2014. godini utrošeno je 109.722,10 KM, dok je u 2013. godini utrošeno 92.142 KM.

Tokom 2014. godini za pomoć u prehrani djeteta do 6 mjeseci utrošeno je 435.050,75 KM, dok je u 2013. godini utrošeno 318.843,95 KM.

Imajući u vidu ovako uređenu zaštitu nezaposlenih porodilja možemo konstatovati da se nezaposlene porodilje nalaze u dosta nepovoljnom položaju. Stoga nastojanja ovog Ministarstva su da se poboljšaju zakonska rješenja za ovu populaciju sa ciljem unapređenja socijalno-materijalnog statusa porodica sa djecom i poticaju nataliteta u Kantonu.

Na dostavljeni Prednacrt Zakona o zaštiti porodice sa djecom, u kojem je predlagano da se sva prava finansiraju na način da se 50% sredstava izdvaja iz federalnog Budžeta a drugi dio od 50% sredstava izdvaja iz kantonalnog Budžeta, ovo Ministarstvo je dalo mišljenje da se osnovna prava finansiraju iz iz federalnog Budžeta, tj. primedbu da se pravo na dječiji dodatak i pravo na novčanu pomoć nezaposlenih porodilja u potpunosti finansira iz federalnog Budžeta, dok bi se druga dva prava finansirala iz budžeta kantona. Na ovaj način bi se obezbijedila dostupnost i ujednačenost u ostvarivanju osnovnih prava u cijeloj Federaciji BiH. Prvi prijedlozi od strane svih kantona su išli u smjeru da se shodno mogućnostima sva osnovna prava ujednače i finansiraju iz fonda za socijalnu i dječiju zaštitu, što je najbolje rješenje.

Pregled korisnika prava porodice sa djecom i utrošenih sredstava posmatrano po vrsti prava i po općinama Kantona

Tabela br. 15.

Redni broj	OSNOVNA PRAVA PORODICE SA DJECOM		OPĆINE ZENIČKO- DOBOJSKOG KANTONA												
			Breza	Doboj Jug	Kakanj	Maglaj	Olovo	Tešanj	Usora	Vareš	Visoko	Zavidovići	Zenica	Žepče	UKUPNO
1	Broj korisnika prava na dječiji dodatak	broj	268	247	1.206	1.058	326	2.017	108	124	2.731	1.498	3.355	1.364	14.302
		KM	71.007,50	62.155,44	331.290,74	291.352,80	91.390,00	553.161,80	43.276,35	66.291,30	423.320,60	393.882,55	1.038.182,85	413.143,50	3.778.455,43
2	Broj djece koja ostvaruju dječiji dodatak	broj	407	415	2.132	1.832	554	3.658	229	177	2.731	2.698	6.074	2.718	23.625
		KM	71.007,50	62.155,44	331.290,74	291.352,80	91.390,00	553.161,80	43.276,35	66.291,30	423.320,60	393.882,55	1.038.182,85	413.143,50	3.778.455,43
3	Novčana naknada plaće za zaposlene porodilje	broj	32	28	58	54	12	189	18	6	156	76	318	76	1.023
		KM	212.774,49	177.280,47	428.874,07	367.876,69	96.895,39	1.210.399,93	159.608,49	57.703,61	1.146.918,96	562.623,94	2.507.713,05	560.937,69	7.489.606,78
4	Novčana naknada plaće za nezaposlene porodilje	broj	6	9	110	81	16	166	5	4	132	107	334	87	1.057
		KM	810,00	1.215,00	14.985,00	10.935,00	2.160,00	22.545,00	675,00	540,00	18.225,00	14.445,00	45.090,00	12.015,00	143.640,00
5	Jednokratna pomoć za opremu djeteta	broj	6	9	110	81	16	166	5	4	132	107	334	87	1.057
		KM	519,60	779,40	9.612,60	7.014,60	1.385,60	14.462,20	433,00	346,40	11.691,00	9.266,20	28.924,40	7.707,00	92.142,00
6	Pomoć za prehranu djeteta do 6 mjeseci uzrasta	broj	6	9	110	81	16	166	5	4	132	107	334	87	1.057
		KM	1.221,25	3.126,40	33.853,05	24.229,60	4.494,20	50.901,70	2.149,40	1.416,65	36.881,75	33.511,10	99.116,65	27.942,20	318.843,95
UKUPNO		broj	725	717	3.726	3.187	940	6.362	370	319	6.014	4.593	10.749	4.419	27.819
		KM	357.340,34	306.712,15	1.149.906,20	992.761,49	287.715,19	2.404.632,43	249.418,59	192.589,26	2.060.357,91	1.407.611,34	4.757.209,80	1.434.888,89	15.601.143,59

6. OSTALI OBLICI SOCIJALNE ZAŠTITE I ZAŠTITE PORODICE SA DJECOM

Oblici zaštite koji se finansiraju ili sufinansiraju iz Budžeta kantona kao dodatne interventne mjere i aktivnosti socijalno zaštitnog karaktera iz nadležnosti ovog Ministarstva su: zdravstveno osiguranje, sufinansiranje rada javnih-humanitarnih kuhinja, unapređenja brige o djeci i starim licima, prevencija nasilja i zaštita žrtava nasilja u porodici te nadzor nad stručnim radom i utroškom sredstava, što obrađujemo u nastavku.

6.1. Drugi oblici socijalne zaštite (su)finansirani iz kantonalnog Budžeta

6.1.1. Sufinansiranje Projekta „Sigurna kuća za žene žrtve nasilja u porodici i zajednici sa područja općina Zeničko-dobojskog kantona

Na prijedlog ovog Ministarstva, Vlada Zeničko-dobojskog kantona u kontinuitetu odobrava sredstva za sufinansiranje Projekta kojim se omogućavaju neophodne usluge za žrtve nasilja u porodici u Sigurnoj kući koju vodi Udruženje „Medica“ Zenica.

U skladu sa potpisanim Protokolom o međusobnoj saradnji u radu na prevenciji žrtava nasilja u porodici, žrtve nasilja se smještaju u Sigurnu kuću gdje im je obezbjeđen neophodan tretman i usluge stručnih osoba. Ovaj protokol su potpisale sve općine Zeničko-dobojskog kantona izuzev općina: Tešanj, Zavidovići, Žepče i Breza. Sve aktivnosti se provode u skladu sa nadležnostima institucija/ustanova i Udruženja.

Prema potpisanom Protokolu obaveza Zeničko-dobojskog kantona, odnosno Ministarstva je da obezbjedi 30% potrebnih sredstava za finansiranje iz Budžeta kantona, općina 30% i UG Medica 40%. Za sufinansiranje rada „Sigurne kuće“ iz Budžeta kantona u 2014. godini odobrena su sredstva u iznosu 54.720KM, odnosno u mjesečnom iznosu 4.560 KM, međutim zbog nedovoljnog priliva sredstava u Budžetu ista nisu uplaćivana od oktobra 2013. godine.

Prema Izvještaju Udruženja „Medica“ za 2014. godinu, u Sigurnoj kući je bilo smješteno 69 osoba (33 žene i 36-oro djece uzrasta od 0-18 godina) sa kojima je urađeno 467 individualnih terapijskih sesija, 11 grupnih terapijskih sesija sa ženama i 14 grupnih edukativno-suportivnih radionica sa djecom, 20 pravnih savjeta, te pružene 231 medicinska intervencija, 18 edukacija o održavanju higijene i vođenju brige o zdravlju.

U skladu sa novim Zakonom o zaštiti od nasilja u porodici („Službene novine FBiH, broj: 20/13) kojim je propisano da Vlade kantona donosu dvogodišnji program mjera za prevenciju, zaštitu i borbu protiv nasilja u porodici za područje kantona, uspostavljeno je Koordinaciono tijelo za izradu i praćenju provođenja Programa mjera za prevenciju, zaštitu i borbu protiv nasilja u porodici za područje Zeničko-dobojskog kantona. Ovo tijelo je uspostavljeno na prijedlog ovog Ministarstva Odlukom Vlade Zeničko-dobojskog kantona, broj: 02-35-18038/13 od 21.08.2013.godine.

6.1.2. Pomoć za javne-humanitarne kuhinje

Usljed teške socijalne i materijalne situacije odnosno potreba najugroženijih građana, na prijedlog ovog Ministarstva, Vlada Zeničko-dobojskog kantona u kontinuitetu odobrava sredstva za sufinansiranje rada javnih-humanitarnih kuhinja na području Zeničko-dobojskog kantona. S tim u vezi, tokom 2014. godine Vlada je donijela Odluku o odobravanju sredstava

za sufinansiranje rada javnih-humanitarnih kuhinja u ukupnom iznosu od 200.000,00 KM, kako slijedi:

1. MDD Merhamet Zenica (ispostave Kakanj i Breza)	60.000,00 KM
2. MDD Merhamet Maglaj (ispostava Zavidovići)	40.000,00 KM
3. Caritas zeničkih župa	25.000,00 KM
4. Pučka kuhinja Vareš	25.000,00 KM
5. Narodna kuhinja Zenica	50.000,00 KM

Prema podacima sa kojima raspolažemo na osnovu izvještaja javnih-humanitarnih kuhinja na području Zeničko-dobojskog kantona dnevno se priprema oko 3.145 obroka, odnosno mjesečno oko 97.495 obroka. Obzirom na ove pokazatelje postoji realna potreba i društvena opravdanost za sufinansiranje troškova rada navedenih kuhinja.

6.1.3. Pomoć za potrebe i intervencije socijalno zaštitnog karaktera

Za potrebe i intervencije socijalno zaštitnog karaktera u oblastima iz nadležnosti i odgovornosti Ministarstva, kao što su: iznenadni događaji i prateće situacije, odziv humanitarnim akcijama, inicijativama i pozivima, jednokratne pomoći u funkciji doprinosa Kantona u stambenom zbrinjavanju socijalnih slučajeva kao i u funkciji liječenja i osiguranja pomoći u slučajevima socijalnih potreba pojedinaca uzrokovanih drugim okolnostima, pružana je podrška od strane Ministarstva i Vlade u granicama raspoloživih budžetskih mogućnosti.

U 2014. godini za ove svrhe od strane Ministarstva i Vlade kantona doneseno je 253 zaključaka kojima je odobrena jednokratna novčana pomoć socijalno intervenirajućeg karaktera. Dodijeljena pomoć se ogledala u sljedećem: pokrivanja dijela troškova u nabavci ortopedskih pomagala za 14 lica/ porodica u ukupnom iznosu od 5.570,00 KM; prevazilaženje teške materijalne situacije za 88 lica/podrođica u iznosu od 8.050,00 KM; podrška u pokrivanju dijela troškova liječenja za 174 lica/podrođica u iznosu 45.720,00 KM; za potrebe osiguranja pomoći u funkciji poboljšanja uslova stanovanja za 10 lica/podrođica u iznosu od 9.200,00 KM; za podršku u pokrivanju dijela troškova sahrane-dženaze za 4 lica/podrođice u iznosu od 700,00 KM. Po ovom osnovu su utrošena sredstva u iznosu od 107.240,00 KM.

6.2. Zdravstvena zaštita

U skladu sa Kantonalnim zakonom i Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o zdravstvenom osiguranju („Službene novine Federacije BiH“, broj: 70/08, 48/11) određene kategorije korisnika imaju pravo na zdravstveno osiguranje ukoliko nisu zdravstveno osigurani po drugom osnovu, i to korisnici:

- prava na stalnu novčanu pomoć;
- lica starija od 65 godina muškarci, odnosno 60 godina žene;
- civilne žrtve rata;
- djeca od rođenja do polaska u osnovnu školu, a nisu zdravstveno osigurana kao članovi porodice osiguranika;
- osobe smještene u ustanove socijalne zaštite;
- nezaposlena samohrana majka-porodilja za vrijeme trudnoće, porođaja i do uzrasta djeteta do godinu dana;
- lica sa invaliditetom i lica ometena u psihičkom ili fizičkom razvoju i
- djeca smještena u drugu porođicu.

U toku izvještajnog perioda putem centara za socijalni rad i nadležnih općinskih službi ovo pravo do decembra 2014. godine je ostvarivalo 3.940 korisnika, a za finansiranje zdravstvenog osiguranja u 2014. godini odobrena su raspoloživa sredstva u iznosu od 164.026 KM.

6.3. Podrška udruženjima i organizacijama

Na prijedlog Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Vlade Zeničko-dobojskog kantona je podržalo rad kantonalnih udruženja dodjelom novčanih sredstava za 8 udruženja i organizacije: Udruženje paraplegičara i oboljelih od dječije paralize Zenica, Udruženje gluhih i nagluhih u Zeničko-dobojskom kantonu, Savez udruženja slijepih građana Zeničko-dobojskog kantona, Savez logoraša Zeničko-dobojskom kantonu, Savez udruženja penzionera Zeničko-dobojskom kantonu i organizaciji Crveni križu Zeničko-dobojskog kantona.

6.4. Obilježavanje „Dječije nedjelje“

Vlada Zeničko-dobojskog kantona je na 182. sjednici, održanoj 12.09.2014. godine, donijela Odluku o odobravanju sredstava za obilježavanje „Dječije nedjelje“ u Zeničko-dobojskom kantonu za 2014. godinu. Povodom obilježavanja „Dječije nedjelje u Zeničko-dobojskom kantonu za 2014. godinu odobrena su sredstva u ukupnom iznosu od 75.000,00 KM.

U povodu obilježavanja „Dječije nedjelje“ koja se provodi radi podsticanja i organizovanja raznovrsnih kulturno-obrazovnih, rekreativnih i drugih manifestacija, Ministarstvo je na osnovu člana 34. Zakona o izvršavanju Budžeta Zeničko-dobojskog kantona („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 15/13) raspisalo Javni poziv. Na Javni poziv su mogle aplicirati jedinice lokalne samouprave, ustanove socijalne i dječije zaštite, kao i udruženja i fondacije (u nastavku: Korisnici) čije su projektne aktivnosti usmjerene na unapređenje zaštite i brige o djeci sa područja Zeničko-dobojskog kantona a koje se odnose na:

1. omogućavanje podrške porodicama sa djecom koje se nalaze u stanju socijalne potrebe usljed prirodne nesreće – poplava;
2. jačanje postojećih ili uvođenje novih usluga za djecu korisnike socijalne i porodične zaštite sa naglaskom na usluge za djecu ometenu u fizičkom i/ili psihičkom razvoju;
3. promotivne i dr. aktivnosti o značaju primjene Konvencije o pravima djeteta.

Nakon završene procedure po Javnom pozivu Ministarstvo je donijelo Program obilježavanja „Dječije nedjelje“ u Zeničko-dobojskom kantonu za 2014. godinu, na koji je Vlada Zeničko-dobojskog kantona dala saglasnost Zaključkom, broj: 02-35-18192/14 od 12.09.2014. godine. U skladu sa Javnim pozivom odobreno je finansiranje 19 projekata.

Također, u 2014. godini je izvršena uplata odobrenih sredstava za preostala 22 projekta ustanova i udruženja koja su odobrena u svrhu obilježavanja Dječije nedjelje za 2013. godine.

6.5. Osnivanje Javne ustanove Centar za djecu i odrasle osobe s posebnim potrebama Zeničko-dobojskog kantona

Tokom 2014. godine, ovo Ministarstvo je provodilo aktivnosti na izradi Elaborata o društveno-ekonomskoj opravdanosti osnivanja i načinu funkcionisanja postojećih dnevnih centara za djecu i odrasle osobe sa posebnim potrebama u Zeničko-dobojskom kantonu, kao edukacijsko-rehabilitacijske ustanove, nakon čega je donesena Odluka Skupštine Zeničko-dobojskog kantona o osnivanju ove Ustanove („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona, broj: 4/14), a zatim i osnovana JU Centar za djecu i odrasle osobe s posebnim potrebama Zeničko-dobojskog kantona.

6.6. Druga prava socijalne zaštite koje se finansiraju iz budžeta općina iz Zeničko-dobojskog kantona

Kantonalnim zakonom propisana su i druga osnovna prava iz socijalne zaštite, i to: usluge socijalnog i drugog stručnog rada, kućna njega i pomoć u kući, vršenje starateljstva i nadzor. U oblasti zaštite porodice sa djecom predviđena su prava: posebni psihosocijalni tretman bračnih drugova koji žele djecu i trudnica, smještaj djece uz osiguranu ishranu u ustanovama predškolskog odgoja i osiguranje jednog obroka u vrijeme nastave u školama osnovnog obrazovanja. Navedena prava se finansiraju iz budžeta općina.

Prema raspoloživim informacijama, neka od navedena prava se realizuju kako slijedi:

- Općina Kakanj - uspostavljeno je pravo na osiguranje jednog obroka djeci za vrijeme nastave u školama osnovnog obrazovanja, za kategorije: djeca korisnika SNP, djeca na smještaju u drugu porodicu, djeca bez roditeljskog staranja-djeca pod starateljstvom, djeca iz porodice u kojoj živi dijete ili odrasla osoba ometena u psihičkom ili fizičkom razvoju. Tokom 2014. godine ovo pravo u mjesečnom iznosu do 22 KM a pravo je ostvarovalo 37 djece.
- Općina Zenica - pomoć u školskom priboru ostvarilo je 266 djece korisnika prava na stalnu novčanu pomoć i djece koja su smještene u drugu porodicu;
- Općina Tešanj – isplaćene su naknade za 60 korisnika, u 10 mjesečnih iznosa od po 50,00 KM u svrhu poboljšanja uslova za: učenike srednjih škola koji ostvaruju najmanje dobar uspjeh i imaju primjerno vladanje na nastavi a potiču iz porodica korisnika stalne novčane pomoći, samohranih roditelja bez prihoda, djecu sa invaliditetom i djecu iz višečlanih porodica.

6.7. Nadzor nad stručnim radom i utroška budžetskih sredstava

Ministarstvo je kao drugostepeni organ u 2014. godini rješavalo po žalbama 62 stranke, vršilo nadzor nad provođenjem prava iz socijalne zaštite i provelo postupak revizije 3.536 predmeta prava na stalnu novčanu pomoć, smještaj u ustanove i dodatak na djecu. Također u novembru i decembru 2014. godine ovlašteni zaposlenici Ministarstva izvršili su nadzor nad stručnim radom i kontrolu namjenskog utroška sredstava u ustanovama i općinskim službama socijalne zaštite na području Zeničko-dobojskog kantona.

7. ZAKLJUČNA RAZMATRANJA

Naše društvo se već duži vremenski period nalazi u teškoj ekonomskoj situaciji koja utiče na sve segmente društva i za posljedicu ima smanjenje životnog standarda stanovništva, nezaposlenost i zadržavanje većeg broja korisnika koji ostvaruju neko od prava iz socijalne zaštite. Ograničena finansijska sredstva u Budžetu Zeničko-dobojskog kantona uticala su na obim ostvarivanja prava korisnika socijalne zaštite, te na umanjivanje preventivnih aktivnosti i kvalitetu pruženih usluga koje se finansiraju iz ovog Budžeta. Zbog toga nije bilo moguće uticati u dovoljnoj mjeri na smanjenje stepena siromaštva i socijalne isključenosti stanovnika Zeničko-dobojskog kantona.

Tokom 2014. godine, u skladu sa Kantonalnim zakonom prava iz socijalne zaštite ostvarivalo je oko 32.629 korisnika, a za finansiranje su utrošena sredstva u iznosu od 22.824.386 KM.

Upoređivanjem navedenih podataka za posljednjih šest godine možemo konstatovati da je nakon tendencije povećanja broja korisnika prava do 2012. godinu, u 2013. godini smanjen

broj korisnika prava za 465 korisnika, a u 2014. godini broj korisnika prava smanjen za 2.053 korisnika prava. Radi boljeg pregleda, u nastavku prezentujemo detaljnije uporedne podatke u dijagramu br.18.

Dijagram br.18.

Manji broj korisnika prava iz socijalne zaštite u 2014. godini bio je kod svih prava, izuzev kod prava na osposobljavanje za samostalan život i rad djece i mladih osoba ometenih u psihofizičkom razvoju.

Najveće smanjenje korisnika prava, u odnosu na prethodnu godinu, je u oblasti zaštite porodice sa djecom i to za pravo na dječiji dodatak gdje je smanjen broj korisnika /djece ovog prava za 1.131 korisnika /dijete, zatim pravu na naknadu plaće porodiljama za vrijeme odsustva zbog porođaja sa posla gdje je smanjen broj korisnika za 106 porodilja, dok je broj nezaposlenih porodilja manji za 53 korisnika, na svakom od prava koje mogu ostvariti.

Za prava iz socijalne zaštite najveće smanjenje korisnika je za pravo na jednokratnu ili privremenu pomoć za 379 korisnika, zatim pravu na pomoć i njegu od strane drugog lica za 191 korisnika, pravo na smještaj u ustanovu socijalne zaštite za 27 korisnika, te pravu na stalnu novčanu pomoć za 18 korisnika i pravu na smještaj u drugu porodicu za 10 korisnika. Također, smanjen je broj korisnika prava u oblasti zaštite civilnih žrtava rata za 34 prava civilnih žrtava rata.

Pregledom utrošenih sredstava za posljednjih šest godine, koji je predložen u dijagramu br.19. evidentno je stalno uvećanje potrošnje finansijskih sredstava za prava iz oblasti socijalne zaštite. Veća potrošnja sredstava je zbog broja korisnika i obaveze usklađivanja naknada i pomoći sa Kantonalnim zakonom, odnosno u 2014. godini je veći utrošak sredstava zbog toga što su do kraja 2013. godine naknada i pomoći u oblasti zaštite porodice sa djecom isplaćivane u umanjenim iznosima u skladu sa uputstvima ovog Ministava.

Dijagram br.19.

Usljed nedovoljnog priliva sredstava u Budžet Kantona, Ministarstvo se i tokom 2014. godine suočavalo sa stalnim kašnjenjem isplata novčanih naknada za korisnike koji su ostvarili prava iz oblasti socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa

djecom čime je dovedeno u pitanje zadovoljavanje osnovnih životnih potreba najranjivijih kategorija držutva, tj. djece, stari, bolesnih, materijalno neosiguranih višechlanih porodica i dr.

Obzirom da se radi o licima koja se nalaze u stanju socijalne potrebe, a koja su kašnjenjem uplata naknada za ostvarena prava uskraćena, u većini slučajeva, za jedina redovna novčana primanja, Ministarstvo je putem akta: broj: 09-14-13638/14 od 02.07.2014. godine, uputilo Vladi Zeničko-dobojskog kantona i Ministarstvu finansija prijedlog za pravovremeno i prioritetno vršenje isplata naknada za ostvarena prava iz socijalne zaštite.

Posljednja isplata socijalnih davanja iz Budžeta Kantona za 2014. godinu izvršena je na dan 30.12.2014.godine, čime su korisnici prava iz socijalne zaštite ostvarili naknade kako slijedi:

- kantonalni dio na stalnu novčanu pomoć – za august mjesec;
- na dodatak na djecu – za juli mjesec;
- na naknadu umjesto plaće ženi-majci u radnom odnosu, za vrijeme dok odsustvuje sa posla radi trudnoće, porođaja i njege djeteta – za septembar mjesec;
- na novčanu pomoć za vrijeme trudnoće i porođaja žene majke koja nije u radnom odnosu – za septembar mjesec;
- jednokratna pomoć za opremu novorođenog djeteta – za septembar mjesec;
- pomoć u prehrani djeteta do šest mjeseci i dodatna ishrana za majke – dojilje – za septembar mjesec;
- na dodatak za njegu i pomoć od drugog lica – za juli mjesec;
- za smještaj u drugu porodicu – za septembar mjesec;
- kantonalni dio kao civilne žrtve rata – za august, septembar i oktobar mjesec;
- sredstva za jednokratne i privremene pomoći osobama u stanju socijalne potrebe doznačena su za septembar 2014. godine centrima za socijalni rad i nadležnim općinskim službama za socijalnu zaštitu, dok su budžetska sredstva za pokrivanje troškova smještaja lica u ustanove socijalne zaštite za august 2014. godine doznačena ustanova u koje su smješteni korisnici sa područja Zeničko-dobojskog kantona (djeca bez roditeljskog staranja, stare osobe, osobe s invaliditetom).

Iz navedenog je vidljivo da je došlo do kašnjenja i do pet mjesečnih naknada korisnicima za određena ostvarena prava što se direktno reflektuje na neadekvano zadovoljavanje njihovih životnih potreba. Zbog toga, neophodno je stvoriti uslove za provedbu preporuke koju je ovo Ministarstvo istaklo u Informaciji za 2013. godinu, a s ciljem prevencije povećanja siromaštva i socijalne isključenosti pojedinaca i porodica sa djecom na Zeničko-dobojskom kantonu.

Preporukom je istaknuto da je potrebno naknade za korisnike socijalne zaštite prepoznati kao prioritetne budžetske rashode, te omogućiti pravovremenu isplatu iz kantonalnog Budžeta za tekuću godinu.

Tokom godine nastavljene su aktivnosti na razvoju zaštite i integraciji djece i odraslih osoba sa posebnim potrebama putem usluga Dnevnih centara u Visokom (za korisnike iz općina: Kakanj, Visoko, Breza, Vareš i Olovo) i Maglaju (za korisnike iz općina: Zavidovići, Žepče i Maglaj), te putem Centra za rano podsticanje razvoja i ranu intervenciju za djecu sa posebnim potrebama“ za korisnike sa područja Zeničko-dobojskog kantona.

Provođene su mjere zaštite žrtava nasilja u porodici i zajednici, između ostalog i kroz sufinansiranje smještaja žrtava nasilja u porodici i zajednici u Sigurnoj kući putem Udruženja „Medica“ Zenica. Zatim u saradnji sa drugim ministarstvima i Udruženjem „Medicom“, Ministarstvo učestvuje u radu Koordinacionog tijela za izradu i praćenje provođenja Programa mjera za prevenciju, zaštitu i borbu protiv nasilja u porodici za područje Zeničko-dobojskog kantona.

Provedene su procedure oko odobravanja programa i projekata civilnog sektora po objavljenom javnom pozivu za obilježavanje „Dječije nedjelje“ u 2014. godini.

U kontinuitetu su provođene aktivnosti i mjere na praćenju i stručnom nadzoru primjene Kantonalnog zakona radi zaštite najboljih interesa i prava korisnika te kontrole namjenskog trošenja Budžetskih sredstava. U tom smislu nastavljena je dobra saradnja sa nadležnim

ustanovama socijalne zaštite i zadovoljavajući napredak u pogledu provođenja Kantonalnog zakona.

Obzirom na stanje u oblastima socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom, smatramo da je u narednom periodu potrebno:

- omogućiti bržu dinamiku isplatu novčanih davanja iz kantonalnog Budžeta;
- provoditi i usmjeriti aktivnosti na unapređivanju sistema ukupne zaštite porodice, zaštite djece bez roditeljskog staranja i što efikasniju zaštitu i integraciju djece i odraslih osoba sa invaliditetom;
- pružiti adekvatnu podršku i zaštitu porodicama pod rizikom od razdvajanja i porodicama u stanju socijalne potrebe na svim nivoima, sa ciljem pružanja adekvatnih mjere za jačanja porodice kao najvažnije jedinice našeg društva;
- podržavati razvoj usluga koje sprječavaju odvajanje djece od porodice, koje podstiču povratak djece u biološku porodicu ili smještaj u drugu porodicu te usvojenje djece bez roditeljskog staranja;
- razvijati i urediti bolju zaštitu žena-majki koje nisu u radnom odnosu;
- uspostavljati adekvatnu saradnju i podršku nadležnih ministarstava, institucija i ustanova socijalna zaštite, zdravstva, obrazovanja i drugih sektora sa ciljem bolje i adekvatnije zaštite stanovnika Zeničko-dobojskog kantona;
- podržavati jačanje kadrovskih i materijalno-tehničkih kapaciteta centara za socijalni rad i nadležnih općinskih službi socijalne zaštite;
- unaprijediti materijalno-tehničke i kadrovske kapacitete Ministarstva, radi efikasnijeg i kvalitetnijeg izvršavanja poslova za široki dijapazon potreba građana na području Zeničko-dobojskog kantona.

Zenica, septembar 2015.godine

***Ministarstvo za rad,
socijalnu politiku i izbjeglice***

M I N I S T A R

Nurđehan Šahinović